

Är industriföretag lika benägna att leasa tillgångar som innan införandet av IFRS 16?

En longitudinell studie om svenska börsnoterade industriföretags användande av leasing

Av: Linnéa Hedin & Alice Lennartsson

Handledare: Bengt Lindström & Jurek Millak
Södertörns högskola | Institutionen för Samhällsvetenskaper
Kandidatuppsats 15 hp
Företagsekonomi C | Vårterminen 2021

Förord

Vi vill rikta ett stort tack för det stöd och all hjälp vi fått av kamrater, opponenter, familj och vänner. I högsta grad vill vi även tacka våra handledare Bengt Lindström och Jurek Millak, som gett oss konstruktiv kritik och värdefull vägledning under hela arbetets gång.

Stockholm, 210830

Linnéa Hedin

Alice Lennartsson

Abstract

Title: Are the industrial companies as inclined to lease assets as before the introduction of IFRS 16? - A longitudinal study on Swedish listed industrial companies' use of leasing.

Authors: Linnéa Hedin and Alice Lennartsson

Background and problem: IFRS 16 is a new accounting standard for leasing agreements introduced in January 2019. The new standard means that companies leasing liabilities are capitalized in the balance sheet, which has led to an increase in liabilities and companies deteriorating financial position - even though their financial ability to pay is the same as before IFRS 16. The dilemma for companies, due to the increased debt, lies, among other things, in the financial consequences that follow from the changes in the financial reports. As creditworthiness deteriorates, so will the financial consequences, such as higher interest rates on loans. In addition, it is the financial statements that constitute changed decisions for players such as lenders, investors and other lenders. In order to maintain a good financial position, it has therefore been discussed whether many companies will choose to buy assets instead of renting them to reduce their leasing liabilities.

Purpose: The purpose of the study is to investigate whether and how the new accounts show a change in decision-making. The study examines how IFRS 16 has affected the tendency to lease assets from decision-makers in industrial companies.

Method: This study was conducted in the form of a longitudinal study. Several companies have been investigated over a number of years through a quantitative method with a document research where empirical material is taken from the companies' annual reports and treated as primary data.

Conclusion: Based on the study's empirical data and analysis, it is established that the majority of companies in the industrial industry have shown a change in leasing behavior. According to the study, the change in decision-making has been affected by the financial consequences of IFRS 16 in the form of reduced leasing.

Keywords:

IFRS 16, leasing, accounting standard, economic consequence

Sammanfattning

Titel: Är industriföretagen lika benägna att leasa tillgångar som innan införandet av IFRS 16?
– En longitudinell studie om svenska börsnoterade industriföretags användande av leasing.

Författare: Linnéa Hedin och Alice Lennartsson

Bakgrund & problem: IFRS 16 är en ny redovisningsstandard för leasingavtal som infördes i januari 2019. Den nya standarden innebär att företagets leasingkulder aktiveras i balansräkningen, vilket lett till att skulderna ökat och företagen fått en försämrad finansiell ställning- trots att deras finansiella betalningsförmåga är densamma som innan införandet av IFRS 16. Dilemmat för företagen, i och med de ökade skulderna, ligger bland annat i de ekonomiska konsekvenserna som följer av förändringarna i de finansiella rapporterna. I takt med att kreditvärdigheten försämras kommer även de ekonomiska konsekvenserna som exempel högre räntor på lån. Dessutom är det de finansiella rapporterna som utgör ändrade beslut hos aktörer som långgivare, investerare och andra kreditgivare. För att behålla en god finansiell ställning har det därför diskuterats för om många företag kommer välja att köpa tillgångar istället för att hyra dem för att minska sina leasingkulder.

Syfte: Syftet med studien är undersöka om och hur den nya redovisningen påvisar till förändring i beslutsfattande. Studien utreder hur IFRS 16 påverkat benägenheten att leasa tillgångar hos beslutsfattarna i industriföretagen.

Metod: Denna studie är genomförd i form av en longitudinell studie. Flera företag har undersökts över ett antal år genom en kvantitativ metod med en dokumentforskning där empiriskt material hämtats från företagets årsredovisningar och behandlats som primärdata.

Slutsats: Utifrån studiens empiri och analys konstateras det att majoriteten av företagen i industribranschen påvisat förändring i leasingbeteende. Förändringen i beslutsfattande har, enligt studien, påverkats av de ekonomiska konsekvenser IFRS 16 medför i form av minskad leasing.

Nyckelord: IFRS 16, leasing, redovisningsstandard, ekonomisk konsekvens

Förkortningar

FASB - Financial Accounting Standards Board

IAS - International Accounting Standards

IASB - International Accounting Standards Board

IASC - International Accounting Standards Committee

IFRS - International Financial Reporting Standards

LpK – “Leasing per materiell anläggningsskrona”

US GAAP - United States Generally Accepted Accounting Principles

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problemdiskussion	3
1.3 Syfte	6
1.4 Frågeställning	6
1.5 Avgränsningar	6
1.6 Disposition	6
2. Redovisningsstandard och teoretisk referensram	7
2.1 FASB & IASB samarbete	7
2.2 Redovisningsstandarder	8
2.2.1 IAS 17	8
2.2.2 IFRS 16	9
2.3 Tidigare forskning	10
2.4 Leasing per materiell anläggningsskrona	11
2.5 Redovisningens ekonomiska konsekvenser	12
2.6 Intressentteorin	15
2.7 Besluts- och nyttoteorin	18
2.8 Teorisammanfattning	20
3. Metod	23
3.1 Forskningsdesign	23
3.2 Val av metod	23
3.3 Insamling av material	24
3.3.1 Datainsamling	24
3.3.2 Litteraturinsamling	24
3.4 Population	25
3.5 Leasing per materiell anläggningsskrona	25
3.6 Metoddiskussion	27
3.6.1 Reliabilitet	27
3.6.2 Validitet	28
3.7 Metodkritik	28
4. Empiri	30
4.1 Resultat leasing per materiell anläggningsskrona	30
4.2 Kodning leasing per materiell anläggningsskrona	31

4.2.1 Företag som minskat i LpK år 2019-2020	32
4.2.2 Företag som minskat i LpK år 2019 men ökat 2020	34
4.2.3 Företag som ökat i LpK år 2019 men minskat 2020	35
4.3 Procentuell förändring	36
5. Analys	38
5.1 Analys: Ekonomiska konsekvenser	38
5.2 Analys: Intressentteorin	39
5.3 Analys: Besluts- och nyttoteori	41
5.4 Sammanfattning av analyser	42
6. Diskussion och slutsats	45
6.1 Diskussion	45
6.2 Slutsats	47
6.3 Kritik och reflektion kring studien	48
6.4 Vidare forskning	49
Källförteckning	1

Figurförteckning

Figur 1; Egen figur baserad på Bruzelius & Skärvad 2004.	16
Figur 2; Formel för LpK.	26
Figur 3; Linjär utveckling grupp M:M.	33
Figur 4; Linjär utveckling grupp M:Ö.	34
Figur 5; Linjär utveckling grupp Ö:M.	36

Tabellförteckning

Tabell 1; Översikt över LpK för företag A-NI mellan åren 2010-2020.	31
Tabell 2; Översikt över LpK för företag NO-Å mellan åren 2010-2020.	31
Tabell 3;Kodning grupp M:M.	32
Tabell 4; Kodning grupp M:Ö.	34
Tabell 5; Kodning grupp Ö:M.	35
Tabell 6; Procentandel ökning/minskning i LpK.	37

1. Inledning

I det inledande kapitlet presenteras läsaren till ämnet, dess bakgrund och problem. Även syftet och studiens frågeställningar tas upp.

1.1 Bakgrund

Ur ett ekonomiskt perspektiv har redovisning tidigare inte ansetts medföra konsekvenser och därmed betraktats som neutralt. Att redovisningen anses neutral ifrågasätts och idag är den samtida frågan istället vilka ekonomiska konsekvenser redovisning och dess standarder medför (Zeff 1978). Redovisningens avsikt och syfte kan variera beroende på vilken användare som frågas, men enligt Marton, Pettersson och Lundqvist (2020) är syftet med finansiell rapportering att ge beslutsfattarna en uppfattning att grunda sina beslut på. Beslutsfattare är olika aktörer i olika situationer och författarna menar att det är beslutsfattarna och användarna av finansiell rapportering som utgör befintliga och potentiella långivare, investerare och andra kreditgivare (ibid.).

I Sverige följer idag börsnoterade företag redovisningsstandarderna enligt IFRS (IFRS a u.å.). Det är IASB som ger ut IFRS standarder, vilket är förordningen EU antagit samtliga noterade företag inom EU att tillämpa i sin koncernredovisning (Marton et al. 2020). Förordningen från EU gäller framför svensk lag, men det finns vissa svenska specifika regler som ska tillämpas utöver IFRS. Det enda regelverk som kan mäta sig med IFRS i dagsläget är FASB:s regelverk "US GAAP", vilket IASB frekvent inspirerats av vid framtagandet av standarder. (ibid.)

IASB:s inspirationskälla är däremot inte den enda anledningen till att regelverken idag har likheter (Marton et al. 2020). Från år 2002 och några år framåt hade IASB och FASB ett konvergensprojekt där organisationerna samarbetade för att skapa harmonisering mellan regelverken (ibid.). Enligt IAS Plus (2001) var syftet med samarbetet främst att bidra till mer högkvalitativa internationella standarder. Mellado och Parte (2014) hävdar att det är på grund av påtryckningar från missnöjda lobbyister i USA som lett till att konvergensprojektet idag är avslutat. Enligt professor Wagenhofer (2015) var det IASB som lämnade konvergensprojektet på grund av den kontroversiella debatten kring huruvida försiktighet och neutralitet kan

samverka i finansiell rapportering. Trots konvergensprojektets avslut syns likheter i redovisningsstandarderna än idag från det forna samarbetet mellan organisationerna. (IFRS a 2016).

Inom redovisning av leasingavtal finns två synsätt, det resultatorienterade synsättet och det balansorienterade synsättet (Dichev 2008). Synsätten i sig är inte kopplade till leasing, varför studien inte grundar sig i dessa, men utifrån de två synsätten kan leasing tolkas och analyseras. Professor Dichev skriver i sin artikel att det resultatorienterade synsättet är den mest naturliga grunden för redovisning i de finansiella rapporterna för de flesta företag. Dichev menar på att fastställandet av intäkter är mer användbart än fastställandet av tillgångar och skulder. I det resultatorienterade synsättet anses alltså fastställandet av intäkter mer funktionellt än fastställandet av tillgångar och skulder. Betoningen ligger därför på korrekt fastställning av tidpunkt och storlek på intäkter och kostnader, medan tillgångar och skulder ses som sekundära poster. (ibid.)

För det balansorienterade synsättet ligger fokus vid att i balansräkningen fastställa och skildra tillgångar och skulder på balansdagen. På så sätt redovisas en mer objektiv bild av tillgångar och skulder jämfört ett resultatorienterat synsätt (Wagenhofer 2014). Enligt Marton et al. (2020) kallas IFRS standarder ofta för balansorienterad redovisning eftersom fokus ligger på att värdera tillgångar och skulder. Utifrån värderingen tas resultaträkningens poster fram som en följd effekt av beräkningarna som gjordes från balansräkningen (ibid.). I slutet av 1970-talet ansåg FASB att den enda logiska grunden för finansiell rapportering var det balansorienterade synsättet. Därför kan det balansorienterade synsättet generellt ses som basen för FASB's redovisningsstandarder (Dichev 2008). Även Dichev och Tang (2008) menar i sin artikel på att både FASB och IASB fortsätter att arbeta i enlighet med det balansorienterade synsättet.

Det tidigare konvergensprojektet mellan IASB och FASB ledde fram till den nya redovisningsstandard för leasing, IFRS 16. Leasing uppstår då ett företag väljer att hyra en tillgång istället för att köpa den. Det innebär att ett företag, mot betalning till tillgångens ägare, har rätten att använda tillgången under en bestämd period (FAR 2021). Marton et al. (2020) beskriver för det centrala skälet till att företag väljer att leasa tillgångar istället för att köpa dem. Författarna menar på att skälet är att det kan vara lättare för företagen att få finansiering i och med att kreditvärdigheten för leasing kan vara lägre än vid köp (ibid.).

Fram till den 31 december 2018 redovisades leasingavtal enligt IAS 17 (IFRS c u.å.). Enligt denna standard kunde leasegivare och leasetagare formulera leasingavtalen så de klassades som antingen operationella eller finansiella, där de operationella leasingavtalen inte behövde redovisas i balansräkningen (ibid.), även kallat "off-balance-sheet". Detta ledde till att många företag medvetet skrev sina leasingavtal till att klassas som operationella och medförde svårigheter för investerare att urskilja företagens leasingavtal då de var dolda (Artsberg 2005).

Enligt IFRS 16 redovisas nyttjanderättstillgångar och leasingskulder i balansräkningen, leasingkostnader tas upp som avskrivningskostnader och räntekostnader i resultaträkningen (IFRS c u.å.). Tanken med införandet av IFRS 16 var att det skulle ge intressenterna en mer rättvis bild till ett företags finansiella ställning i och med att skulder kopplade till leasing ska visas i balansräkningen (Marton et al. 2020).

1.2 Problemdiskussion

Det var i januari 2019 som IASB införde IFRS 16 i EU som en ny standard för redovisning av leasingavtal. Med IFRS 16 låg syftet vid att information om leasing troget ska spegla leasingkostnader och underlätta för användare av finansiella rapporter att bedöma ett företags ekonomi (IFRS b 2016). En förväntad effekt av en ny redovisningsstandard enligt Cornaggia, Franzen och Simin (2013) är att jämförelse mellan företag lättare kommer kunna utföras om alla leasingavtalen är synliga i balansräkningen. Nuryani, Heng och Juliesta (2015) tar i sin artikel upp att det, beroende på redovisningsstandard av leasing och förändringen som sker i nyckeltal, väsentligt påverkar beslutsfattande.

Knubley (2010) menar att skillnaderna på leasingavtal, beroende på om det enligt IAS 17 är ett finansiellt eller operationellt avtal, gör att transaktioner redovisas olika trots att de egentligen liknar varandra. En konsekvens av detta blir att användare av dessa finansiella rapporter kan få svårare att jämföra rapporter sinsemellan, speciellt då transaktioner kan formuleras på ett visst sätt för att nå ett särskilt redovisningsresultat (ibid.). Ett avtal som redovisas enligt IAS 17 redovisas inte som en skuld och aktiveras inte i balansräkningen (IASB 2009). I IASB's föreställningsram om skullddefinition, som är framtagen för att

tydligare skapa riktlinjer och minska osäkerheter, innebär det att leasetagaren har en skyldighet att betala leasingavgifter (ibid.). Sättet att redovisa leasing enligt IAS 17 utgjorde att standarden inte uppfyllde IASB's föreställningsram för skullddefinition.

Enligt Kieso, Weygandt och Warfield (2011) var syftet med off-balance-sheet financing, som kunde användas i IAS 17, att göra balansräkningen mer attraktiv för investerare. För att få en mer korrekt bild av redovisning och undvika operationell leasing i samma utsträckning som i IAS 17 utformades den nya standarden IFRS 16 (IFRS b 2016). Men trots att den tidigare redovisningsstandardens varit omdiskuterad i årtionden (Marton, Lundqvist & Pettersson 2018) har även övergången till IFRS 16 blivit kritiserad. Några av dem som riktat kritik mot den nya standarden är Eisfeldt och Rampini (2009) som redan då beskrev att företag med större finansiella begränsningar kan drabbas hårt av IFRS 16. Detta då det faktum att kreditvärdigheten försämras i takt med ökad skuldsättningsgrad bland annat kan öka kostnaderna i form av högre räntor på lån. De menar att företagen som påverkas mest är de som innan IFRS 16 hade låg kreditvärdighet och redovisade operationell leasing mer frekvent. (ibid.)

I IFRS 16 aktiveras och redovisas leasing som finansiella leasingsskulder i balansräkningen (IFRS c u.å.), vilket försämrar skuldsättningsgraden för de flesta företagen (Nuryani et al. 2015). Därmed, i motsats till redovisningen av operationella leasingavtal, kan företaget uppfattas som mindre attraktivt för potentiella investerare och kreditgivare (ibid.). Detta styrks även av Wong och Joshi (2015) som menade att den ökade skuldsättningsgraden skulle kunna få intressenterna, i form av investerare och användare av finansiella rapporter, att fatta felaktiga beslut på grund av förändringen som sker vid kapitalisering av operationell leasing. Även Beattie, Edwards och Goodacre (1998) drog slutsatserna i sin studie att en förändring i redovisning av leasing kunde ge stora ekonomiska konsekvenser då aktivering av operationella leasingavtal kommer förändra synen på företagets prestationer. Den förändrade synen kommer i sin tur påverka ekonomiska beslut (ibid.).

Att redovisningsstandarder medför ekonomiska konsekvenser är idag en ganska enad diskussion (Artsberg 2005), men det uppkommer ofta som ämne när en ny standard ska komma att införas eller arbetas fram. Ett exempel på detta är den omdebatterade standarden IFRS 2 som kom att antas av de flesta länderna som redovisar enligt IFRS standarder under år 2005 (Merz 2017). Där var en förutspådd ekonomisk konsekvens att då aktiebetalningarna skulle kostnadsföras kommer aktiekurserna sjunka medan kapitalkostnaderna kommer öka

(Dechow, Hutton & Sloan 1996). Detta kan i sin tur leda till att företag inte längre använder aktier som betalning eller helt enkelt minskar förekomsten av detta, vilket är den ekonomiska konsekvensen i detta fall (ibid.).

Även den nya redovisningsprincipen för goodwill har medfört ekonomiska konsekvenser i och med övergången från regelbaserad till principbaserad redovisning (Marton et al. 2018). Ändringen tillåter företagen att göra subjektiva bedömningar av de framtida kassaflödena vilket, för intressenterna, kan påverka tillförlitligheten i redovisningen och försvåra deras beslut. Som intressent går det inte att avgöra hur mycket subjektivitet som är inblandat då informationen ofta är bristfällig kring goodwillposten, vilket även gör det svårt att jämföra mellan företag. De finansiella rapporterna är en viktig del för investerarnas beslutsfattande och den bristfälliga informationen leder till ekonomiska konsekvenser för investerare som nu måste vara mer varsamma och noggranna i sina analyser (Hayn och Hughes 2006).

Företagens beslut innefattar huruvida de väljer att redovisa sin goodwill, där de subjektiva bedömningarna av goodwill ger en mer fördelaktig bild av företaget. För investerarna blir konsekvensen att de får en felaktig bild av den egentliga goodwillposten eller är försiktigare och mer noggranna i analyserna av sina investeringar. Utifrån vad författarna skriver resulterar det i sin tur till ekonomiska konsekvenser för företaget eller investeraren beroende på utfallet (ibid.).

Forskning kring ekonomiska konsekvenser, leasing och IFRS 16 har gjorts i mängder. Hur IFRS 16 påverkat beslutsfattarna i en specifik bransch är däremot inte ett lika utarbetat ämne vilket gör det till ett intressant ämne att undersöka. En bransch där leasing är en vanligt förekommande finansieringsmetod är industribranschen som till stor del leasar fabriker, maskiner och annan teknologi (Maglio, Rapone & Rey 2018). Precis som införandet av andra nya redovisningsstandarders påverkan på beslutsfattarna, i och med de ekonomiska konsekvenserna som medföljde, visar tidigare forskning på att även IFRS 16 kommer ge ekonomiska konsekvenser. Trots att den reala ekonomin inte påverkas av IFRS 16 kommer bilden av den redan existerande verkligheten påverkas, vilket kan få beslutsfattarna att se över sina leasingavtal för att inte förlora sina intressenter. Något specifikt verktyg för undersökning av eventuell påverkan på leasingbenägenhet finns inte i dagsläget, varför odiskonterade anläggningstillgångar och leasingskulder kommer tas i beaktning. Företagen kommer efter den nya redovisningsstandardens införande behöva reflektera över om leasing som finansieringsmetod är den mest fördelaktiga metoden.

1.3 Syfte

Undersökningen syftar till att utreda hur IFRS 16 påverkat benägenheten att leasa tillgångar hos beslutsfattarna i industriföretag. Detta för att undersöka om den nya redovisningsstandarden påvisar till förändring i beslutsfattande.

1.4 Frågeställning

Frågeställningarna som ska besvaras och analyseras i denna studie är:

Har benägenheten att leasa tillgångar förändrats sedan införandet av IFRS 16?

Hur har benägenheten att leasa tillgångar förändrats sedan införandet av IFRS 16?

För att inte anta en förändring i benägenheten att leasa tillgångar har den första frågeställningen medvetet formulerats som en ja/nej-fråga.

1.5 Avgränsningar

Avgränsningar i denna studie har gjorts till att undersöka svenska börsnoterade industriföretag som redovisar enligt IFRS 16. Fokus ligger endast på leasetagare då leasegivare inte påverkades i samma utsträckning av IFRS 16.

1.6 Disposition

Efter första avsnittet i studien, där läsaren har introducerats till undersökningen och problembakgrund, följer det i andra avsnittet om teori, redovisningsstandarder och tidigare forskning. I avsnitt tre presenteras metod och hur studien har gått till väga. Näst efter det, avsnitt fyra, presenteras empirin för studien. Detta följt av avsnitt fem som behandlar analys, där resultatet kopplas till de valda teorierna. Slutsatser och diskussion presenteras i sista delen, avsnitt sex.

2. Redovisningsstandard och teoretisk referensram

I detta avsnitt presenteras redovisningsstandarder, följt av tidigare forskning och teorier. Detta ligger till grund för resterande arbete och kommer genomgående att refereras till.

2.1 FASB & IASB samarbete

Enligt Marton et al. (2020) är IASB en organisation med fokus på redovisning för investerare på kapitalmarknaden. Sedan år 2005 tillämpas IFRS i EU för samtliga noterade företag, men även länder utanför EU har anammat och tillämpar IFRS. Författarna beskriver även för ett undantag där IFRS inte är tillåtet, vilket är i USA där man följer redovisningsprinciper enligt US GAAP. Mellan de två redovisningsprinciperna finns det ändå väsentliga likheter, vilket bland annat beror på det tidvisa samarbetet IASB & FASB haft vid framtagandet av standarder. Författarna skriver även att IASB ofta har inspirerats av US GAAP vid utformning av redovisningsstandarder. (ibid.)

Det var i september 2002 som FASB och IASB gemensamt, under det så kallade “The Norwalk Agreement”, beslutade om ett samarbete för att utveckla högkvalitativa kompatibla redovisningsstandarder som skulle komma att användas för både inhemska och gränsöverskridande ekonomisk rapportering (FASB 2020). Detta konvergensprojekt, även kallat harmoniseringsprojektet, syftade till att minska skillnaderna dem emellan och att göra redovisningsstandarderna så kompatibla som möjligt (ibid.). En av dessa redovisningsstandarder som skulle harmoniseras var nuvarande IFRS 16- leasingstandard.

Utvecklingen av det gemensamma regelverket tillät utövarna att kommentera regelverket i så kallade Comment Letters. Detta gjordes i och med att organisationerna ville ha ett så pass betydande bifall som möjligt av användarna (Marton, Lundqvist & Pettersson 2016). Användarna och utförarna, som till stor del består av börsnoterade företag, får ett stort inflytande att kunna kommentera, påverka och bedriva lobbying mot regelverket. I en undersökning 2017 beskrevs det för hur utförarna påverkar FASB och IASB:s politiska processer, där ungefär hälften av alla Comment Letters för konvergensprojektet bestod av amerikanska utförarens protester mot samarbetet (Mellado & Parte 2017). I en annan undersökning fann författarna att de företag som påverkas mest negativt av konvergensen är

de som är de mest aktiva lobbyisterna i och med deras bekymmer mot kostnaderna av förändringarna (Comirian & Graham 2016).

Idag är konvergensprojektet mellan FASB och IASB avslutat, men redovisningsstandarderna organisationerna emellan har fortfarande betydande likheter (Marton et al. 2020). Någon konkret anledning till projektets avslut finns inte, men enligt Mellado och Parte (2017) är påtryckningarna från lobbyisterna en anledning till avslutet. Däremot skriver Professor Alfred Wagenhofer för IFAC (2015) att IASB lämnade projektet på grund av den kontroversiella debatten kring samverkandet mellan försiktighet och neutralitet i finansiella rapporteringen. Mora och Walker (2015) menar på att IASB lämnade begreppet försiktighet under år 2010 på grund av den konvergens IASB hade med FASB, som saknade en definition av begreppet försiktighet. Ordförande för IASB, Hoogervorst (2012), hävdar att det är av största vikt att finansiella rapporter innehåller neutral information och trots att IASB lämnade begreppet försiktighet finns de grundläggande principerna kvar i de nya och redan existerande standarderna.

Konvergensprojektet misslyckades och en identisk redovisningsstandard för leasing mellan organisationerna lyckades inte heller. Istället redovisar man enligt US GAAP fortfarande leasing som operationell och finansiell, medan man i enlighet med IASB och IFRS 16 aktiverar redovisar alla leasingskulder som finansiella leasingskulder i balansräkningen (IFRS c u.å.).

2.2 Redovisningsstandarder

2.2.1 IAS 17

IASC utfärdade år 1997 ett förslag på en uppdatering av redovisningsstandarden IAS 17 som sedan år 1982 reglerade redovisningen av leasing (IFRS b u.å.). År 2001 omorganiserades IASC till nuvarande IASB. I samband med detta antogs även det förslag som IASC lagt fram och IAS 17 uppdaterades. (ibid.)

IAS 17 tillät leasingavtalen att klassificeras som antingen finansiella eller operationella. Med finansiellt leasingavtal menas att risken övergår helt till köparen, detsamma gäller de fördelar

som den leasade tillgången innebär (IFRS b u.å.). De finansiella avtalen redovisas både som en tillgång och en skuld som värderas till antingen nuvärde av minimileaseavgift eller verkligt värde, beroende på vilken av dessa som är lägst vid ingången av avtalet. Detta ger även upphov till avskrivning under leasingperioden. (ibid.)

Till skillnad från de finansiella leasingavtalen övergår inte risken och de fördelar som den leasade tillgången ger till leasetagaren inom de operationella avtalen (IFRS b u.å.). Redovisning av operationellt leasingavtal sker över hela leasingperioden, där det är kostnaderna för leasingen som redovisas (ibid.).

2.2.2 IFRS 16

I juli 2006 påbörjade IASB och FASB processen att arbeta fram en ny redovisningsstandard gällande leasing (Rey, Maglio & Rapone 2020). Det dröjde sedan till mars 2009 innan ett "Discussion Paper" publicerades, vars intention var att informera om tanken och syftet med förslaget som i sin tur öppnade upp för diskussion och feedback. Förslaget behandlade inte hur redovisningen skulle se ut för leasegivare, därför publicerades ett Exposure Draft i augusti 2010. Exposure Draft var uppdaterad efter de förslag som, enligt Rey et al. kallat, lobbyisterna lämnat i sina Comment Letters som de nu fick kommentera ännu en gång. Dessutom innehöll Exposure Draft förslag om hur leasegivare skulle redovisa, vilket lobbyisterna även fick lämna kommentarer kring. Med de insamlade kommentarerna i beaktning publicerades en reviderad upplaga av Exposure Draft i maj 2013. Den slutgiltiga versionen av IFRS 16 kom sedan att publiceras i januari 2016 som kom att tillämpas från den 1 januari 2019 (ibid.).

Den 19 juni 2018 kom Finansinspektionen med en remisspromemoria till IFRS 16, som skulle komma att träda i kraft 1 januari 2019 (Finansinspektionen a 2018). Godkännandet av IFRS 16 var inte en självklarhet för Rådet för finansiell rapportering, då enligt dem behövdes ändringar och justeringar göras. I remissen den 19:e juni 2018 tar de exempelvis upp justeringen om att IFRS 16 inte behöver tillämpas för redovisning i juridisk person (ibid.). Den 13:e november samma år kom FI med sin beslutspromemoria där remissinstanserna "Har tillstyrkt förslaget eller inte haft några synpunkter på det", där beslutspromemorian hade samma innehåll som remisspromemorian (Finansinspektionen b 2018).

2.3 Tidigare forskning

IFRS 16 är ett välutforskat område där ofta påverkan och effekter från aktiveringen av operationell leasing på nyckeltal och finansiella rapporter tagits upp och undersökts. Wong och Joshi (2015) tar upp exempel ur Nelsons (1963) studie som menade att den ökade skuldsättningsgraden skulle kunna få investerare och användare av finansiella rapporter att fatta felaktiga beslut. De felaktiga besluten skulle orsakas på grund av förändringen som sker vid kapitalisering av operationell leasing (ibid.). De finansiella rapporterna är enligt Branswijck, Longueville och Everaert (2011) de centrala uppgifterna för investerare, analytiker och borgenärer att basera sina analyser på. Wong och Joshi (2015) menade på att de finansiella rapporterna skulle förändras avsevärt när leasingkuldena aktiverades. Enligt författarna var det därför viktigt för intressenterna att förstå konsekvenserna den nya redovisningsstandarden IFRS 16 skulle ge för påverkan på lånekrediter, aktiekurser och befintliga låneavtal (ibid.). Även Beattie, Edwards och Goodacre (1998) menade redan då på att den signifikanta förändringen i nyckeltal, som kom av kapitalisering av leasing, skulle leda till konsekvenser och beslutspåverkan för användarna av finansiella rapporter. Det i sin tur skulle komma att påverka värderingen av företagen (ibid.).

Tidigare forskning visade på att de företag som är mer benägna att leasa är de med dålig likviditet, hög risk för finansiella problem och som löper hög risk för konkurs (Beatty, Liao och Weber 2010; Krishnan och Moyer 1994). Pwc (2016) utförde en studie tillsammans med Rotterdam School of Management om huruvida IFRS 16 kan komma att påverka de finansiella rapporterna. Studien visade på att det finns en tydlig signifikant skillnad mellan branscher och dessutom för olika företag som är verksamma i samma bransch. Till exempel hävdas det att medianen av skulderna kommer att öka med 98 % för detaljhandeln (ibid.). Enligt Morales-Diaz och Zamora-Ramirez (2010) forskning påverkas kapitalintensiva branscher, som detaljhandel, hotell och transport, i störst omfattning av IFRS 16. Även de påpekar att den nya standarden förväntas ha en viktig effekt på företagens finansiella rapporter i och med det nya sättet att redovisa tillgångar och skulder, men anser också att jämförbarheten företagen emellan kommer förbättras och underlättas (ibid.).

Cornaggia, Franzen och Simin (2013) konstaterar i sin studie att de företag som redovisar sina leasingavtal till större del operationellt riskerar att få en missvisande information i sin redovisning. Det styrks av Marton et al. (2020) som menar att företag som tidigare finansierat

sina tillgångar genom operationell leasing till viss del kunnat ge ett mer positivt intryck av sig själva till utomstående. Den tidigare forskningen pekar alltså på att IFRS 16 kunde leda till ekonomiska konsekvenser i form av att både företagen och intressenterna missgynnas eller gynnas från fall till fall.

Den tidigare forskningen ger riktlinjer om vad IFRS 16 kunde leda till, men vad författarna sett finns inte någon faktisk statistik på hur IFRS 16 påverkat leasingbeteendet inom någon bransch. Statistiken av förändringen i leasingbeteende är nödvändig för att kunna undersöka studiens problem. För att se statistik i förändrat leasingbeteende behövs underlag på hur företag valt att köpa tillgångar istället för att hyra dem, vilket inte heller funnits. Utifrån detta är studiens "Leasing per materiell anläggningsskrona" nödvändig för att besvara problemet om huruvida beslutsfattare ser över sina leasingavtal efter IFRS 16 införande eller inte.

2.4 Leasing per materiell anläggningsskrona

Författarna skapade Leasing per materiell anläggningsskrona (LpK) då någon tidigare forskning om det specifika ämnet inte finns och någon tidigare teknik eller studie inte finns att utgå ifrån. LpK skapades för att se företagens utveckling i leasing under åren och på så sätt se förändringar, mönster och skillnader innan och efter operationaliseringen. LpK kan användas till att se hur företagens leasing i relation till anläggningsskostnader förändrats över åren genom att de operationella leasingkostnaderna dividerats med anläggningsskostnaderna. Förändringen visar sig genom att LpK antingen ökar eller minskar. LpK minskar om leasingskulden minskat och/eller om materiella anläggningstillgångar ökat. Om LpK däremot ökar kan leasingskulden ökat och/eller materiella anläggningstillgångar minskat.

Det LpK förväntas visa är *om* och *hur* företagens benägenhet att leasa förändrats efter IFRS 16 infördes. LpK förväntas kunna stödja och bevisa det som studiens följande teorier indikerar till.

2.5 Redovisningens ekonomiska konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser som teori grundas på den tidigare forskningen. Redan under 1940-talet började det uppmärksammas om huruvida redovisningsstandarder påverkar och har konsekvenser, för att sedan blossa upp till debatt under 1970-talet (Artsberg 2005). Enligt Zeff (1978) ansågs redovisningsstandarderna fram tills 1970-talet vara neutrala, men under nu växte en ny teori fram om hur redovisningsstandarder faktiskt leder till ekonomiska konsekvenser. Herbert och Tsegba (2013) hänvisar till Albrecht (2010) som menar på att om en redovisningsstandard inte innehåller ekonomiska konsekvenser är standarden oanvändbar. De lyfter som exempel att investerare grundar sina investeringsbeslut i de finansiella rapporter de har tillgång till, och att dessa beslut sedan får en ekonomisk konsekvens (ibid.).

Zeff beskriver ekonomiska konsekvenser som “inverkan av redovisningsrapporter på beslutsfattande hos företag, myndigheter, fackföreningar, investerare och borgenärer” (Zeff 1978 [egen översättning]). Han förklarar även för argumentet att redovisningsstandarder måste ta hänsyn till vilka konsekvenser det kan resultera i för både påverkade individer och grupper när man beslutar om redovisningsfrågor (ibid.). Professor Rappaport (1977) skriver om hur FASBs redovisningsstandarder kan vara kontroversiella, då standarderna kan resultera i olika ekonomiska konsekvenser. Dessutom hävdar Wyatt (1977) att de som bestämmer redovisningsstandarderna blivit medvetna om både de ekonomiska och sociala konsekvenserna, och även att de tar dessa konsekvenser i beaktning när standarder ska antas.

Ett exempel på en tidigare kontroversiell redovisningsstandard som var ett hett ämne under dess framtagande var IFRS 2. Enligt Dechow (1996) berodde detta på att den förutsågs att medföra allvarliga ekonomiska konsekvenser. Konsekvenserna ansågs vara så allvarliga att både kongressen och Vita Huset hotade med ett ingripande mot FASB (ibid.). IFRS 2 var ett förslag som IASB lade fram under år 2001, som kom att reglera betalning med aktier som en kostnad vilket tidigare inte krävdes (Giner & Arce 2012). En konsekvens av att inte kostnadsföra aktiebetalningar är enligt Giner och Arce (2012) att företagens intäkter övervärderas. Därav fattas beslut som inte annars skulle tas, som i slutändan påverkar intressenterna och deras intresse.

Precis som vid införandet av IFRS 2 skulle även IFRS 16 kunna leda till påverkan på beslutsfattarna i företaget. Detta stöds av Imhoff och Thomas (1988) studie som menade att

företagen omförhandlar eller ser över sina leasingavtal och leasar i mindre utsträckning när den finansiella bilden av företagens förändras. En ekonomisk konsekvens den nya redovisningsstandarden för med sig är att en ökad skuldsättningsgrad påverkar företagens benägenhet att belåna sig till samma grad som innan (Balans 2018). Detta skulle kunna innebära påverkan för beslutsfattandet.

Även den uppdaterade standarden av goodwill som infördes 2005 gav konsekvenser som påverkade beslutsfattandet. Den nya standarden innebär att goodwill inte längre skrivs av utan numera ska nedskrivningsprövas på årlig basis. Dessutom tillåts företagen att göra subjektiva bedömningar av deras framtida kassaflöden. Detta kan påverka tillförlitligheten i redovisningen och göra det svårbedömt ur intressenternas perspektiv, då de inte kan avgöra hur mycket subjektivitet som är inblandad (Hayn & Hughes 2006). Goodwill har därför större betydelse för investerare nu, då den inte längre skrivs av och måste analyseras mer noggrant än tidigare. När en nedskrivning av goodwill sker försvagas företagens soliditet och resultat, som i sin tur kan påverka aktiekursen. Det blir därav viktigt för investerare att mer djupgående analysera goodwill, då de inte längre får information innan om hur och när nedskrivning sker (ibid.). Den nya redovisningsstandarden för goodwill medför bland annat konsekvenser som att investerarna måste vara mer varsamma och analysera de finansiella rapporterna mer noggrant.

Sandell (2006) skriver att det är bilden och uppfattningen av den ekonomiska verkligheten som ger de ekonomiska konsekvenserna, och inte den ekonomiska verkligheten i sig. Han skriver även att ekonomiska konsekvenser av redovisning kan definieras som en aktörs ekonomiska påverkan och att det är hur fenomenet beskrivs som ger de ekonomiska konsekvenserna (ibid.). Sandell beskriver för ekonomiska konsekvenser på olika nivåer och har som ett av tre exemplen på hur redovisning av fastigheter under bankkrisen påverkade på samhällsnivå, företagsnivå och individnivå. Där förklarade han för hur nivåerna fått ekonomiska konsekvenser beroende på hur bilden av ett fenomen beskrivits. Exemplen visade för hur påverkan på samhällsnivå i sin tur påverkade både företagsnivå och individnivå. För studien kan IFRS 16 och leasingbenägenheten påverka fler än endast företagen som leasetagare. Andra aktörer som kan få konsekvenser av ett ändrat leasingbeteende kan vara leasingföretag och deras anställda.

Claes Janzon, redovisningsspecialist och verkställande ledamot i Rådet för finansiell rapportering, säger följande till tidningen Balans (2016) om effekterna av IFRS 16:

Tänk dig en stor butikskedja med tusentals butiker vars hyreskontrakt kan sträcka sig så långt som tio år och som nu ska tas upp som tillgångar och skulder. IFRS 16 kommer att förändra, och i huvudsak försämra, företagens nyckeltal vilket kan få effekter på allt från lånevillkor till bonussystem. I förlängningen kan detta påverka hur företagen i framtiden kommer att utforma sina leasingavtal. Leasingindustrin är i sin tur orolig för huruvida detta ska påverka företagens beslut att hyra i stället för att köpa. (ibid.)

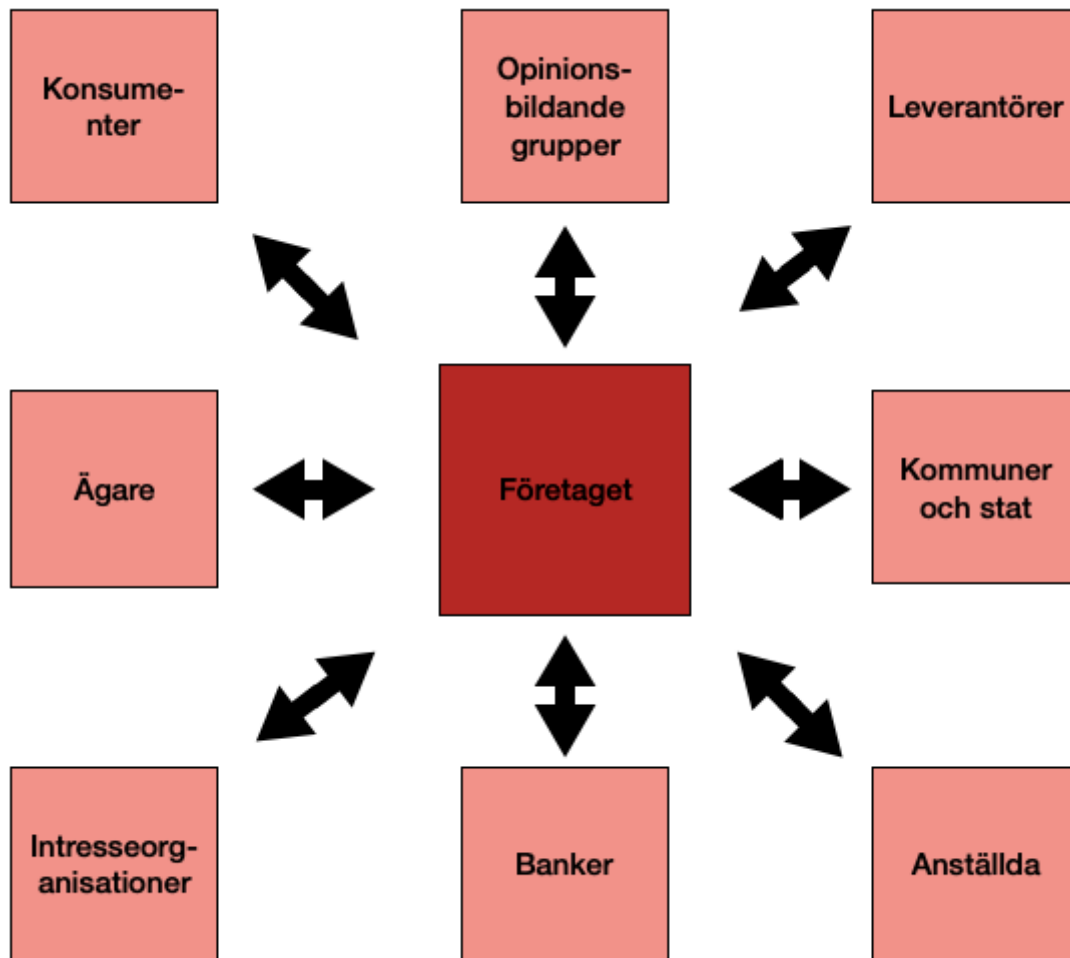
Janzon menar alltså att införandet av IFRS 16 påverkar företagens leasingkulder i form av att företagen eventuellt beslutar om att köpa tillgångar istället för att hyra dem. Enligt tidningen Balans (2016) skulle en ökad skuldsättningsgrad till följd av IFRS 16 kunna leda till en försämrad finansiell ställning hos företagen, trots att deras finansiella betalningsförmåga är densamma som innan IFRS 16. Det i sin tur kan påverka förmågan att förhålla sig till nya och befintliga lånevillkor. Balans (2018) skriver även att i och med det faktum att företagsvärderingen påverkas till följd av de ändrade nyckeltalen är det otroligt viktigt att identifiera om ett nyckeltal avser ”före IFRS 16” eller ”efter IFRS 16”.

Kopplat till Janzons uttalande skulle det inte vara omöjligt att fler företag väljer att köpa tillgångar istället för att leasa dem efter införandet av IFRS 16. Teorin om ekonomiska konsekvenser indikerar till att leasingbeteendet hos beslutsfattarna kommer påverkas genom att företagen skulle leasa mindre och istället köpa tillgångar i större utsträckning än innan IFRS 16. Kopplat till studiens frågeställning skulle därav leasingbeteenden hos beslutsfattarna i bolaget påverkas av den nya redovisningsstandarden.

2.6 Intressentteorin

Intressentteorin beskriver relationen mellan företag och företagets intressenter. Enligt Bruzelius och Skärvad (2004) är intressenter till ett företag en individ, grupp eller organisation som har avsikt för en utbytesrelation med företaget. Även Sternberg (1996) styrker detta då hon menar att intressenter är alla som kan påverka och bli påverkade av företaget i fråga. För en organisation kan intressenterna exempelvis vara banker och leverantörer. Gemensamt för alla intressenterna är att de av olika skäl har ett intresse i verksamheten, och enligt Tagesson och Öhman (2010) kan man säga att ett beroendeförhållande finns mellan företagen och dess intressenter. Detta styrks även av Bruzelius och Skärvad (2004) som menar att företaget är beroende av att intressenterna ska vara villiga att medverka i deras verksamhet och att intressenterna är i behov av företagen för att tillfredsställa sina behov. I denna studie kan intressenterna exempelvis vara investerare och banker. Investerarna har intresse i företaget för att investera sina medel rätt medan bankerna har intresse i företaget i form av att erhålla ränta på sina utlånade pengar, på återbetalning av lånet och även för framtida lån. Utifrån vad tidigare teori om ekonomiska konsekvenser indikerat på kommer företagen leasa mindre och köpa tillgångar i större utsträckning. Intressentteorin menar då att förändringen skett för att uppnå den maximala nyttan för företaget och dess intressenter.

Clarkson (1995) kallar intressenterna med beroendeförhållandet för primära intressenter. Där befinner sig de intressenter som till hög grad är ömsesidigt beroende av företaget som ägare, investerare, kunder och leverantörer. Clarkson menar att om någon i den primära intressentgrupper skulle lämna samarbetet skulle företaget påverkas allvarligt och därför måste företaget skapa värde och finansiella vinster åt den primära gruppen. Clarksons befattning för den sekundära gruppen av intressenter anses inte ha något utbyte med företaget och påverkar eller påverkas inte av företaget. Trots att det den sekundära gruppens intresse inte innefattar verksamhetens framtida fortsättning kan det ändå orsaka betydande skador för företaget. (ibid.)

Figur 1; Egen figur baserad på Bruzelius & Skärvad 2004.

Alla intressentgrupper enligt bilden ovan är på olika sätt viktiga att tillfredsställa för företagets fortlevnad. Enligt Bruzelius och Skärvad (2004) kan konsumenter ses som den viktigaste gruppen för många företag. Det är konsumenterna som styr efterfrågan på företagets varor och tjänster och finns det ingen efterfrågan kommer verksamheten inte kunna fortgå. I dagens samhälle råder det stor konkurrens på marknaden vilket gör det ännu viktigare att göra konsumenten nöjd i utbyte mot ersättning. (ibid.)

På senare tid har opinionsbildande grupper blivit en allt mer viktig intressentgrupp. Ett exempel på en sådan kan vara miljöorganisationer, både nationella och internationella, enligt Bruzelius och Skärvad (2004). Dessa grupper är inte alltid aktiva som intressenter, med det menas att de har företag under bevakning gällande hur företagen i fråga har miljöaspekter i beaktning i sin verksamhet. Företag som bevakas kan vidta åtgärder eller åtminstone hävda att de kommer göra det och pressen på det företaget behövs då inte längre. (ibid.)

Även leverantörerna spelar in i huruvida verksamheten kan fortgå. Företagen får leverantörens varor eller tjänster mot en betalning och en garanti att du är en säker kund. Ägarnas roll i det hela är kapitalet som de investerar i företaget, de tar en risk i och med investeringen och begär då en avkastning och/eller utdelning. De investerar i företag som de tror på och förväntar sig därför att kapitalet förvaltas väl. (ibid.)

Kommuner och stat kan exempelvis hjälpa till med finansiering till företag och bidra med samhällsservice men i utbyte mot detta så ska skatt på vinsten betalas från företagen. Intresseorganisationer kan vara olika, exempelvis branschorganisationer. Företag är ofta medlemmar i dessa då de står för medlemmarnas intressen. Banker är finansiärer till företagen, de står för kapitalet som krävs i utbyte mot ränta och amorteringar. De anställda arbetar för företagen, de förväntar sig en bra arbetsmiljö och lön. Att låta de anställda få inflytande i verksamheten är viktigt för att ha nöjda anställda som utmanas och utvecklas. (ibid.)

Jensen (2002) anser att ett företags aktörer gemensamt måste sträva mot ett utstakat mål för att maximera nyttan. Genom att man anammar de grundläggande tankarna inom intressentteorin och som företag tar hänsyn till även intressenternas önskemål, maximeras nyttan. Att samla in och beakta även intressenternas nytta kommer på lång sikt maximera nyttan genom att gemensamt med intressenternas sträva mot målet. (ibid.)

Operationaliseringen pekar, även enligt tidigare teori, mot att företag kommer välja att köpa tillgångar istället för att leasa. Detta bland annat för att framställa den finansiella ställningen mer attraktiv för intressenterna som är avgörande för företagets fortlevnad. Intressentteorin kan även för studiens syfte och frågeställning utreda varför leasingbenägenheten eventuellt förändrats. Teorin menar på att företag måste basera sina val utifrån den maximala nyttan och att detta kommer påvisa till förändring i beslutsfattande. Förändringen i beslutsfattarnas leasingbenägenhet beror på att de måste säkerställa att intressenternas önskemål tas i beaktning för att maximera nyttan (Jensen 2002). För företagets fortsatta drift är det därför viktigt att ta hänsyn till intressenternas önskemål för att de fortsatt ska känna sig delaktiga och involverade. Det är viktigt att alla intressenter blir inkluderade, inte bara de som är intresserade av företagets finansiella ställning, även exempelvis anställda och stat (ibid.). Även Clarkson (1995) menar på att alla intressenter är viktiga och att endast fokusera på en

intressent, som oftast förknippas med aktieägare, kommer missgynna företaget och dess verksamhet.

2.7 Besluts- och nyttoteorin

Då ett beslut ska fattas ställs individen ofta för en osäkerhet, där valet av ett alternativ gör att man går miste om fördelarna av de andra alternativen (Resnik 1986). Besluts- och nyttoteorin anser att det alternativ som ger mest nytta är alternativet som är bäst lämpat om man försöker maximera förväntad nytta i en situation med flera konkurrerande handlingsalternativ (ibid.). Denna teori används bland företag för att beskriva en företagsledares beteenden i olika beslutssituationer, då beslutsfattandet är ett viktigt inslag för att uppnå önskade resultat (Akdere 2011). Studiens syfte är att undersöka hur den nya redovisningen påvisar till förändring i beslutsfattande, där förändringen i beslutsfattandet kan stödjas av besluts- och nyttoteorin.

Enligt Gavatin och Bergstrand (1975) delas beslutsteorin in i två områden, den normativa och den deskriptiva teorin. Beslutsteorins områden utesluter inte varandra utan beskriver likvärdiga processer från olika perspektiv. Den deskriptiva teorin förklarar *hur* ett beslut i verkligheten fattas i företag och den normativa teorin förklarar hur beslut *bör* fattas. (ibid.)

Den deskriptiva beslutsteorin menar på att man inte kan utgå från ett enda problem för att korrekt spegla den faktiska verkligheten. Istället måste man beakta hur varje beslut kan komma att påverka även de andra faktorerna i företaget (Gavatin & Bergstrand 1975). Även brist på rationalitet är ett problem för det praktiska beslutsfattandet i och med att man inte på ett tillförlitligt sätt kan bedöma alla konsekvenserna av ett beslut. Författarna menar därför på att det är viktigt att värdera och bedöma informationen i de underlagen man grundar sina beslut på. (ibid.)

Den normativa beslutsteorin menar istället att man från en tydlig struktur utgår från sitt problem för att klargöra målet. Utifrån detta sammanställs handlingsalternativen och klarlägger alternativens konsekvenser för att välja ut det alternativ som på bästa sätt anses uppfylla företagets mål (Socea 2012). Dock förutsätter även den normativa beslutsteorin en

absolut rationalitet hos beslutsfattaren när det gäller att göra korrekta bedömningar för handlingsalternativen och dess konsekvenser.

Gavatin och Bergstrand (1975) har för det normativa angreppssättet utgått från en enkel modell av beslutsprocessen som sker enligt följande väsentliga moment:

1. Ett problem uppmärksammas
2. Relevanta mål klargörs
3. De olika handlingsalternativen ställs samman
4. Konsekvenserna av de olika handlingarna uppskattas
5. Konsekvenserna av de olika handlingsalternativen värderas
6. Det handlingsalternativ som bäst uppfyller företagets mål väljs

Författarna beskriver att modellen endast behandlar ett beslut och inte tar hänsyn till det beroende som ofta finns mellan olika beslut. De menar att konsekvenserna av ett beslut även kan komma att påverka det val som görs vid ett annat beslut. Modellen för normativ beslutsteori behandlas utifrån ett rationellt beslutsfattande, men en absolut rationalitet är enligt Simon (1972) osannolikt. Han menar istället på att en beslutsfattare kommer välja ett alternativ som, utifrån den begränsade rationaliteten, känns tillfredsställande med tanke på beslutsfattarens oförmåga att förutse konsekvenser av olika beslut (ibid.).

Kopplat till denna studie skulle den normativa beslutsteorin innebära att beslutsfattarna rationellt skulle behöva beakta alla konsekvenser som en eventuell förändring i leasing skulle kunna ge. Utifrån alternativen skulle beslutsfattarna sedan värdera och välja ut det alternativ som bäst uppfyller företagets mål. Med Simons teori om att en absolut rationalitet inte är sannolik kommer beslutsfattarna göra sina beslut utifrån vad de anser och tror vara mest tillfredsställande, och därmed mer påminna om intressentteorin. Simons teori kopplat till den normativa beslutsteorin innebär att beslutsfattarna inte har förmågan att se alla handlingsalternativ och konsekvenser. Istället kommer beslutsfattarna grunda valet på den information de har.

Utifrån de tidigare teorierna, som indikerade på att leasingbeteendet kommer påverkas genom att företagen skulle leasa mindre och istället köpa tillgångar i större utsträckning än innan IFRS 16, kan denna teori mer djupgående förklara varför en förändring kan ha skett steg för steg. Kopplat till studiens frågeställning skulle beslutsfattarna utifrån denna teori basera valen

på informationen de har, vilket kopplat till tidigare information och teorier tyder på att hög leasing ger hög skuldsättningsgrad och kan leda till en försämrad finansiell ställning för företagen. Likt intressentteorin kommer det som bäst uppfyller företagens mål eftersträvas, vilket pekar mot att få ner skuldsättningsgraden för att inte få en försämrad finansiell ställning och därav leasa i mindre utsträckning.

2.8 Teorisammanfattning

Det finns många teorier som behandlar för hur ett beslut tas på bästa sätt, och i denna studie är ekonomiska konsekvenser, intressentteorin och besluts- och nyttoteorin teorierna som behandlas. Utifrån teorierna förväntas LpK påvisa resultat som bekräftar teorierna. Studiens teoretiska referensram grundar sig i redovisningens ekonomiska konsekvenser, som behandlar den faktiska påverkan av en ny redovisningsstandard. Begreppet ekonomisk konsekvens i sig innebär exempelvis inte för att ändring skett i skuldsättningsgrad eller nyckeltal, utan konsekvensen är det som sker i ledet efter. Ekonomiska konsekvenser som teori grundas på den tidigare forskningen och tidigare ekonomiska konsekvenser av redovisningsstandarder. Fokus för denna studie ligger vid hur konsekvenserna av den nya redovisningsstandarderna eventuellt har resulterat i ändrat beteende hos beslutsfattare.

Enligt Nuryani et al. (2015) är applicerandet av en redovisningsstandard för leasing och dess medförande en väsentligt påverkande faktor på beslutsfattandet. Den finansiella rapporteringen är vad beslutsfattarna grundar sina beslut på, och ändrad data i finansiella rapporter utgör ändrade beslut hos aktörer som långgivare, investerare och andra kreditgivare (Marton et al. 2020). Imhoff och Thomas (1988) skriver att förändring i finansiella rapporter leder till ändrat leasingbeteende hos beslutsfattarna. Utifrån deras teori skulle IFRS 16 därmed kunna påverka företagens leasingavtal i form av att leasingavtalen ses över och eventuellt minskas (ibid.). Beroende på vilket beslut som ska fattas är benämningen beslutsfattare olika aktörer i olika situationer som kan befinna sig på olika nivåer. Redovisningsstandarder måste därför ta hänsyn till vilka konsekvenser det medför på både individ-, företag- och samhällsnivå när ett beslut om redovisningsfrågor tas (Zeff 1978).

Tankar kring huruvida redovisning i sig genererar ekonomiska konsekvenser blossade upp under 1970-talet. Redovisningsstandarder har sedan dess uppdaterats och förnyats, där

diskussionen kring om eller vilka ekonomiska konsekvenser standarderna kan komma att frambringa ständigt varit närvarande. Exempelvis hävdar Herbert och Tsegba (2013) att redovisningsstandarder som inte innehåller ekonomiska konsekvenser är oanvändbara. Enligt Sandell (2006) är det beroende på hur ett fenomen beskrivs som leder till ekonomisk påverkan på aktörerna. I denna studie är fenomenet hur leasingkulden beskrivs i de finansiella rapporterna enligt IFRS 16. Den ekonomiska konsekvensen blir då huruvida bilden av leasingkulden påverkar olika aktörers beslut. Enligt tidigare forskning om redovisningens ekonomiska konsekvens bör således den nya redovisningsstandardens generera ekonomiska konsekvenser som i sin tur kommer påverka vilka beslut företagen fattas. Därav kommer den tidigare forskningen ligga till grund för besvarandet av studiens frågeställning. Då ingen tidigare forskning finns om *hur* IFRS 16 påverkat leasingbenägenheten framställdes verktyget LpK som tar hänsyn till företagets odiskonterade materiella anläggningstillgångar och leasingkulder. Därmed visas förändringar i leasingbenägenheten genom att LpK ökar eller sjunker i takt med att de odiskonterade materiella anläggningstillgångarna eller leasingkulden förändras.

För att ytterligare kunna besvara huruvida den nya redovisningsstandardens eventuellt har resulterat i ändrat beteende hos beslutsfattare, är intressentteorin och besluts- och nyttoteorin komplement till de ekonomiska konsekvenserna och LpK som verktyg. Intressentteorin beskriver relationen mellan företaget och dess intressenter där Bruzelius och Skärvad (2004) menar att företagen och intressenterna har ett behov av varandra. Clarkson (1995) kallar intressenterna med beroendeförhållande för primära intressenter och menar att företaget måste beakta de primära intressenternas behov för att intressenterna inte ska lämna samarbetet. Intressentteorin menar alltså på att företagen måste beakta vilka behov deras intressenter har för att kunna uppfylla dem.

Jensen (2002) menade på att de grundläggande tankarna inom intressentteorin anammas, men att man som företag även tar hänsyn till intressenternas önskemål för att på så sätt maximera nyttan. Med det menar han att man på lång sikt kommer maximera nyttan genom att samla och beakta även intressenternas nytta (ibid.). För studien skulle detta betyda att beslutsfattarna i industriföretagen bör ha även intressenternas nytta i åtanke när de väljer att se över sina leasingavtal.

Besluts- och nyttoteorin används ofta för att beskriva en företagsledares beteende i olika beslutssituationer (Akdere 2011). Teorin anser att det alternativ som ger mest nytta är det bäst lämpade, och kan delas in enligt områdena deskriptiv och normativ teori. Den deskriptiva teorin beaktar hur varje beslut eventuellt kan påverka andra faktorer i företagen. Den normativa teorin utgår istället från det specifika problemet för att klargöra målet och utefter det klarlägga alla alternativens konsekvenser för att välja ut det som ger mest nytta (Socea 2012). En nackdel med beslutsteorin är att den utgår från en absolut rationalitet, vilket enligt Simon (1972) är osannolikt. Han menar på att en beslutsfattare kommer välja det alternativ som känns mest tillfredsställande utifrån den begränsade rationaliteten (ibid.).

De ekonomiska konsekvenserna av IFRS 16 är bland annat att data i de finansiella rapporterna förändras och ger en mindre positiv bild av företaget för deras intressenter. De tre teorierna tillsammans leder studien till att beslutsfattarna kommer vilja uppvisa en så positiv finansiell bild som möjligt av företagets finansiella rapporter för att uppnå sin maximala nytta. Det är utifrån teorierna som studiens syfte och frågeställningar kommer försöka besvaras.

Teorierna indikerar att benägenheten att leasa tillgångar kommer förändras genom att företagen kommer leasa i mindre utsträckning än innan IFRS 16. För att undersöka och bekräfta det teorierna indikerar till kommer LpK användas som verktyg för att mäta eventuell förändring i leasingbenägenheten. Eftersom ingen tidigare forskning finns likt LpK är det intressant att undersöka om teorier och LpK antyder samma scenario om att en förändring skett.

3. Metod

Detta avsnitt innehåller val av undersökningsmetod och hur genomförandet av studien har gått till. Även det verktyg som använts för att mäta förändringarna i företagens leasingbeteende och en metoddiskussion presenteras.

3.1 Forskningsdesign

En design inom företagsekonomisk forskning som används för att tydligt se förändringar över tid är en longitudinell design (Bryman & Bell 2017). Över en längre tid samlas data in som i sin tur visar på hur utveckling sett ut under denna tidsperiod (Denscombe 2018). Denna studie utfördes över en längre tid för att visa på om IFRS 16 är en faktor till ändrat leasingbeteende inom industribranschen. Detta stöds av Sköld (2013) som menar att en studie utförd över längre tid kan påvisa ett ändrat beteende.

3.2 Val av metod

För att kunna besvara forskningsfrågorna *“Har/Hur har benägenheten att leasa tillgångar förändrats sedan införandet av IFRS 16?”* har denna studie utgått från en kvantitativ metod. Enligt Eliasson (2008) lämpar sig en kvantitativ metod för att beskriva hur en variabel sprider sig i den undersökta gruppen.

Även Patel och Davidsson (2019) menar att en kvantitativ metod är lämplig för studier som med noggranna mätningar och preciserad datainsamling. Enligt Denscombe (2018) finns det både för- och nackdelar med att använda sig av en kvantitativ metod. Han lyfter det faktum att det empiriska materialet bygger på exakta variabler och därmed inte blivit påverkade av egna åsikter. Dessutom kan kvantitativ data kontrolleras och statistiska verktyg kan appliceras vid analys. Däremot måste en medvetenhet om datan finnas med vid undersökningen av variabler så det mäts och används på korrekt sätt för studien (ibid.).

3.3 Insamling av material

3.3.1 Datainsamling

I denna undersökning har dokumentforskning använts för att samla in det empiriska materialet då empirin hämtats från skriven text. Dokument forskning innebär enligt Denscombe (2018) att data samlas in från källan och behandlas sedan som primärdata. Primärdata innebär data som forskare själva samlar in och analyserar, till skillnad från den sekundära datan som samlats in och analyserats av andra (Eliasson 2018).

Källan där primärdatan hämtas innehåller i sig användbart material, dessutom existerar materialet i samma form en längre tid eller för evigt. Materialet går även att få tag på via internet vilket gör att tillgängligheten blir hög (Denscombe 2018). Årsredovisningar, som kan betraktas som en offentlig källa, ligger till grund för denna studie vilket Denscombe (2018) menar på har en hög tillgänglighet. Årsredovisningarna har hämtats från företagens egna hemsidor och databasen Business Retriever.

Då den slutgiltiga publiceringen för IFRS 16 kom i januari 2016, tar denna studie fart några år innan, närmare bestämt år 2010. Studien sträcker sig till år 2020, vilket är två år efter att IFRS 16 först implementerades (år 2018). Detta för att kunna dra slutsatser kring påverkan från IFRS 16.

Det material som bearbetades i studien är hämtat från årsredovisningar för de företag som tillhör populationen. Respektive företags årsredovisning har undersökts och lämplig information för studien samlades in. Datat som hämtades från årsredovisningarna är företagens odiskonterade leasingkulder och materiella anläggningstillgångar exklusive leasing, vilket lades in i ett exceldokument.

3.3.2 Litteraturinsamling

Litteraturen till denna studie består dels av litteratur i tryckt format men även av peer-reviewed forskningsartiklar. Litteraturen i tryckt format har funnits i högskolans bibliotek.

Forskningsartiklarna som användes har bland annat hittats genom databaserna SöderScholar, Google Scholar och ScienceDirect . Några exempel på de sökord som använts för att finna relevanta forskningsartiklar är: “leasing”, “IFRS 16”, “economic consequences”, “IASB Framework” och “konvergensprojekt”.

3.4 Population

Populationen för denna studie är alla svenska börsnoterade industriföretag på Large Cap Stockholm, som blev börsnoterade innan eller under år 2010 och är det än idag. För att se vilka företag som kvalificerade sig i undersökningen användes Avanzas aktielista över alla svenska noterade bolag (Avanza 2021). Det medförde att nyanterade företag eller företag som noterades efter 2010 inte tillhörde populationen i studien vilket gav 22 företag.

Vid insamlingen av data från företagens årsredovisningar upptäcktes dock att tre av de kvalificerade företagen inte uppvisade sina odiskonterade leasingskulder vilket medförde en komplikation och dessa föll då bort från populationen. Ett annat företag hade brutet räkenskapsår och räknades därför också till bortfall då årsredovisningen för 2020 inte skulle hinna publiceras innan studiens avslut. Populationen blev då 18 stycken företag som kvalificerade sig till studien.

3.5 Leasing per materiell anläggningsskrona

För att mäta förändringarna i leasingbeteende har ett verktyg, som i denna uppsats kommer kallas Leasing per materiell anläggningsskrona (LpK), använts. Utifrån de två valda faktorerna, leasingskulderna och de materiella anläggningstillgångarna, togs LpK fram för varje företag mellan åren 2010-2020.

Formeln beräknades genom nedan:

$$\text{Leasing per materiell anläggningsskrona} = \frac{\text{Leasingskuld}}{\text{Materiell anläggningstillgång}}$$

Figur 2; Formel för LpK.

Faktorerna i formeln LpK, odiskonterade leasingskulder och materiella anläggningstillgångar exklusive leasing, kunde visa på om förändring i benägenheten att leasa har skett. LpK minskade om leasingskulden minskat och/eller om materiella anläggningstillgångar ökat. Om LpK däremot ökade kan leasingskulden ökat och/eller materiella anläggningstillgångar minskat.

Med LpK har sedan en kodning utförts för förändringen från år till år, med start i förändringen för år 2010 till 2011. Kodningen för förändringarna har gett variablerna 1 och 0, där 1 menar på minskning i LpK från föregående år och 0 menar på ökning i LpK från föregående år. Detta för en tydlig överblick över hur förändringen skett över åren, både mellan företagen men också för varje enskilt företag under tidsperioden. Utifrån kodningen togs procentuell förändring fram för varje år för att kunna se skillnaderna från tidigare års LpK.

I empirin delades företagen in i grupper för en mer strukturerad bild över resultatet för läsaren. Grupperna skapades efter hur företagen kodats för åren 2019 och 2020 efter deras ökning respektive minskning i LpK, enligt grupperna M:M, M:Ö och Ö:M. Där grupp M:M menar på minskning båda åren, grupp M:Ö menar på minskning 2019 och ökning 2020, och grupp Ö:M menar på ökning 2019 och minskning 2020.

3.6 Metoddiskussion

För att se hur väl vi mätt den data vi vill mäta har vi utgått från begreppen reliabilitet och validitet för att beskriva hur väl datainsamlingen fungerat. Professor Gunnarsson (2020) menar att det finns två tumregler som är viktiga att ha i åtanke när undersökning av validitet och reliabilitet görs, vilket är att “Hög reliabilitet garanterar *inte* hög validitet.” och “Hög validitet *förutsätter* hög reliabilitet”. Med det menar han att man i sin undersökning av validitet och reliabilitet både måste se så man mäter det man har i åtanke att mäta och att det man mäter är tillförlitligt.

3.6.1 Reliabilitet

Enligt Eliasson (2018) handlar reliabilitet om huruvida en studie går att upprepa eller inte och vid upprepningen generera samma resultat som innan. Om pålitligheten till en undersökning är hög, d.v.s. att resultatet vid en upprepning blir detsamma, är också reliabiliteten hög (ibid.). Med andra ord svarar reliabiliteten för om undersökningen skulle ge samma eller liknande resultat om den upprepades under liknande förhållande oavsett hur många gånger det upprepas.

I och med att datan i denna studie är baserad på hela populationen kan man tänka sig att reliabiliteten är hög då studien skulle undersöka samma företag vid ett re-test. Detta förutsätter dock att inga systematiska fel gjorts som exempelvis att data inmatats fel, vilket är svårt att svara för. Därav finns det inget som säger att studien har hög reliabilitet för att den undersöker hela populationen.

Om inga systematiska fel gjorts, påverkar inte utföraren av studien resultatet och resultatet skulle bli densamma om en annan utförare utfört samma studie. Hur hög studiens reliabilitet vid ett re-test och hur resultatet hade påverkats över tid är svårt att förutse. Syftet med studien är att undersöka om och hur införandet av IFRS 16 påvisar förändring i beslutsfattade för benägenhet att leasa tillgångar. Det begränsar studien till ett visst antal år i dagsläget, och hur resultatet skulle förändras i framtiden är svårt att svara på.

3.6.2 Validitet

Begreppet validitet handlar om huruvida det som studien syftar till att mäta faktiskt har mätts (Eliasson, 2018). Eliasson (2018) hävdar även att om reliabiliteten är hög kommer det generera i bättre förutsättningar till en högre validitet ges.

Validiteten brukar förklaras genom termerna intern- och extern validitet (Denscombe 2018). Den interna validiteten i sin tur kan ses ur tre olika aspekter; är det rätt frågor för frågeställningen, är det korrekta svar och hur datan har hanterats. Den externa validiteten handlar mer om att jämföra med andra studier om fenomenet för att se om en generalisering är möjlig. Detta kan genomföras på två olika sätt, antingen genom hur väl den egna upptäcken och andras upptäckter överensstämmer med varandra. Det andra sättet är genom hur väl den insamlade datan pekar i samma riktning som redan existerande teorier (ibid.).

I denna studie är syftet att undersöka om och hur leasingbeteendet hos beslutsfattarna i industribranschen ändrats i och med införandet av den nya redovisningsstandarden IFRS 16. Syftet och frågeställningen har funnits med i studiens alla delar vilket har medfört att det som ska mätas har mätts och en hög inre validitet har uppnåtts. I och med att datan som samlats in manuellt finns det en risk för fel enligt Denscombe (2018). De kontroller som utförts för att minimera risken är att bägge författare kontrollerat beloppen som samlats in från årsredovisningarna.

3.7 Metodkritik

Longitudinell forskningsdesign passade denna studie då syftet är att undersöka företags benägenhet att leasa tillgångar innan och efter införandet av IFRS 16. För att se skillnaderna mellan år och påverkan från införande av en ny redovisningsstandard behöver studien undersöka flera år. Det är just detta en longitudinell forskningsdesign går ut på (Sköld 2013). Varför en kvantitativ forskningsmetod använts är på grund av det faktum att en kvalitativ forskningsmetod lämpar sig bättre om studien hade behandlat icke-numeriska data (Nyléns 2005).

Studien sträcker sig endast från 2010 till 2020, där 2020 endast är 2 år efter IFRS 16 införande. Det gör det svårt för uttalanden för om undersökningen hade genererat i samma

resultat i framtiden. Hade undersökningen utförts senare under året hade däremot även datan från företaget med brutet räkenskapsår, vars årsredovisning inte publicerats ännu, kunna analyserats i studien.

Då datan samlats in manuellt finns det en risk för att systematiska fel uppkommit. För att motverka detta har bägge författare granskat den insamlade datan från årsredovisningarna. Trots detta kan ingen garanti lämnas för att inga systematiska fel förekommit i datan.

4. Empiri

Här presenteras resultaten från företagens förändring i LpK från år till år. LpK presenteras översiktligt, kodat, linjärt och procentuellt.

4.1 Resultat leasing per materiell anläggningsskrona

Här presenteras den insamlade datan som räknades fram genom företagens odiskonterade leasingskulder och materiella anläggningstillgångar exklusive leasing. Datan från företagens årsredovisningar lades in två vardera tabeller i Excel för leasingskulder och materiella anläggningstillgångar, där sedan studiens mätverktyg Leasing per materiell anläggningsskrona räknades fram.

Leasing per materiell anläggningsskrona mellan åren 2010-2020 visas i tabell 1 för företag A-NI och i tabell 2 för företag NO-Å i tabell 2, med fyra decimaler. Tabellerna visar en översikt över all LpK för varje företag och år, där företagens uppdelning enligt nedan är endast för en enklare och mer strukturerad överblick för läsaren.

I tabell 1 syns inga tydliga mönster för förändring, men datan i tabell 1 ligger till grund för studiens resterande tabeller och figurer. Förändring som sticker ut i LpK är bland annat Atlas Copcos, Nibes och Volvos data mellan åren 2017 och 2018, där LpK ökade kraftigt. För skillnad mellan åren 2019-2020 sticker endast ett företag ut, NCC, där leasingen till 2020 ökade med drygt 0,16 LpK-enheter som utgör en ökning på cirka 23 %.

Året då den slutgiltiga upplagan av IFRS 16 publicerades, år 2016, kan inga tydliga mönster urskiljas. Däremot sticker Volvo och Sweco ut ur mängden då de ökat sin LpK drastiskt från 2015. Tvärt emot dessa har SAAB minskat sin LpK kraftigt från 2015 till 2016, vilket också sticker ut från resterande företag.

Se tabell 1 och 2 på nästkommande sida.

Tabell 1; Översikt över LpK för företag A-NI mellan åren 2010-2020.

Leasing/KR	Alfa Laval	Assa Abloy	Atlas Copco	Beijer Ref	Husqvarna	Indutrade	Loomis	NCC	NIBE
2010	0,3697	0,1822	0,3609	1,2607	0,3486	0,5738	0,3805	0,6079	0,1602
2011	0,3696	0,2498	0,3129	1,6614	0,3921	0,7521	0,6366	0,6228	0,2329
2012	0,3468	0,2417	0,2937	1,7062	0,3750	0,7989	0,5217	0,5620	0,2353
2013	0,3403	0,2972	0,2996	1,7244	0,3946	0,7338	0,4939	0,4885	0,3452
2014	0,4637	0,2854	0,2993	1,5701	0,3830	0,6859	0,4474	0,5831	0,3680
2015	0,4949	0,3392	0,3427	1,8658	0,3409	0,6240	0,4146	0,4844	0,3369
2016	0,5068	0,3515	0,3140	2,0690	0,3116	0,5844	0,5324	0,5327	0,2814
2017	0,4923	0,3990	0,2761	2,8252	0,3243	0,5871	0,5993	0,5730	0,3055
2018	0,4086	0,4895	0,4314	2,2175	0,2901	0,6083	0,5993	0,6062	0,4217
2019	0,4185	0,4400	0,4185	1,8841	0,2278	0,5005	0,4935	0,5362	0,3698
2020	0,3623	0,4438	0,4134	1,9995	0,1822	0,5167	0,5198	0,7004	0,3502

Tabell 2; Översikt över LpK för företag NO-Å mellan åren 2010-2020.

Leasing/KR	Nolato B	SAAB B	Sandvik	Securitas B	SKF	Sweco	Trelleborg B	Volvo	ÅF Pöyry B
2010	0,2047	0,5144	0,1104	1,2513	0,1395	0,7281	0,0970	0,5300	0,4102
2011	0,2280	0,9048	0,1143	1,0945	0,1528	0,6981	0,0908	0,4842	0,3549
2012	0,3401	0,8068	0,0999	1,1368	0,1441	0,7136	0,1004	0,4543	0,5375
2013	0,1801	0,6243	0,1165	1,2432	0,1608	0,7426	0,1054	0,5866	0,5312
2014	0,1286	0,4500	0,1013	1,1643	0,1847	0,7322	0,1081	0,6398	0,5485
2015	0,1208	0,5385	0,1152	1,4981	0,2385	0,5177	0,1179	0,5966	0,5134
2016	0,1012	0,3916	0,1196	1,2991	0,2303	0,8102	0,1187	0,7214	0,4565
2017	0,1263	0,4013	0,1248	1,2469	0,2222	0,7031	0,2014	0,7442	0,4802
2018	0,1403	0,4727	0,1689	1,2687	0,2395	0,6309	0,1912	0,9299	0,5091
2019	0,1770	0,4956	0,1283	1,0742	0,1910	0,5534	0,2411	0,5506	0,4734
2020	0,1747	0,4637	0,1237	1,1720	0,1576	0,5474	0,2339	0,5092	0,4521

4.2 Kodning leasing per materiell anläggningsskrona

Utifrån tabell 1 och 2 kodades ökning i LpK med 0 och minskning i LpK med 1 från föregående år. Exempelvis kodas ett företag som minskat från år 20x1 till 20x2 med en etta, medan ett företag som ökat från år 20x1 till 20x2 kodas med en nolla. Även här har företagen delats in i grupper för en mer strukturerad läsning.

Uppdelningen har skett enligt 3 grupper, där gruppindelningen baserats på kodningen de tre senaste åren. De tre grupperna är uppdelade efter ökning och minskning i LpK efter IFRS 16 införande där: företagen som kodats med M både år 2019 och 2020 är en grupp "M:M" (grupp minskning:minskning), företag som kodats med M år 2019 men med Ö år 2020 är en grupp "M:Ö" (grupp minskning:ökning) och företag som kodats med Ö år 2019 men M år 2020 är en grupp "Ö:M" (grupp ökning:minskning). Inte i något av de undersökta företagen

ökade LpK båda åren efter införandet, alltså kodades inget företag enligt Ö både år 2019 och 2020.

4.2.1 Företag som minskat i LpK år 2019-2020

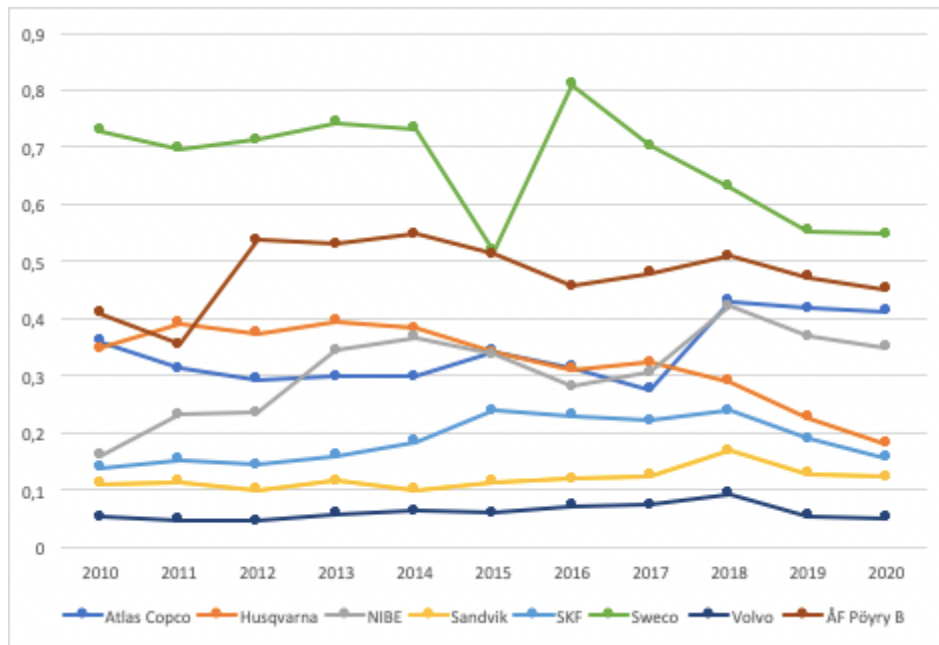
I tabell 3 visas företagen som minskat i LpK båda åren efter införandet av IFRS 16. Denna grupp företag utgjorde 8 av de 18 undersökta företagen, vilket är den grupp som utgörs av flest företag. År 2013 ökade 7 av 8 företag sin LpK. Detta året är det enda som tydligt sticker ut innan införandet av IFRS 16 där en tydlig majoritet ökat sin LpK. Endast ÅF Pöyry B minskade sin LpK år 2013. År 2016 är intressant att undersöka eftersom den slutgiltiga versionen av IFRS 16 publicerades då. För gruppen visades inget utstickande resultat jämfört de tidigare åren då 5 av 8 minskade i LpK för året. Året därpå, 2017, kunde heller inga tydliga mönster urskiljas.

År 2018 syns en ökning av LpK, där 6 av 8 företag ökade jämfört tidigare år. För kommande två år efter, år 2019 och 2020, visar samtliga företag i grupp "M:M" en minskning i LpK. Detta menar på att leasingen fortsatt minska även året efter införandet av IFRS 16.

Tabell 3; Kodning grupp M:M.

Leasing/kr M-M	Atlas Copco	Husqvarna	Nibe	Sandvik	SKF	Sweco	Volvo	ÅF Pöyry B
2011	M	Ö	Ö	Ö	Ö	M	M	M
2012	M	M	Ö	M	M	Ö	M	Ö
2013	Ö	Ö	Ö	Ö	Ö	Ö	Ö	M
2014	M	M	Ö	M	Ö	M	Ö	Ö
2015	Ö	M	M	Ö	Ö	M	M	M
2016	M	M	M	Ö	M	Ö	Ö	M
2017	M	Ö	Ö	Ö	M	M	Ö	Ö
2018	Ö	M	Ö	Ö	Ö	M	Ö	Ö
2019	M	M	M	M	M	M	M	M
2020	M	M	M	M	M	M	M	M

Figur 3 visar en linjär utveckling för företagen i grupp M:M under åren 2010-2020 i LpK från tabellerna 1 och 2. Där syns tydligt hur samtliga företag minskat mellan år 2018 och 2019 för att sedan fortsätta minska till 2020. De flesta företagen följer en hyfsat likvärdig linjär utveckling, Sweco däremot sticker ut kring åren 2015-2016.

Figur 3; Linjär utveckling grupp M:M.

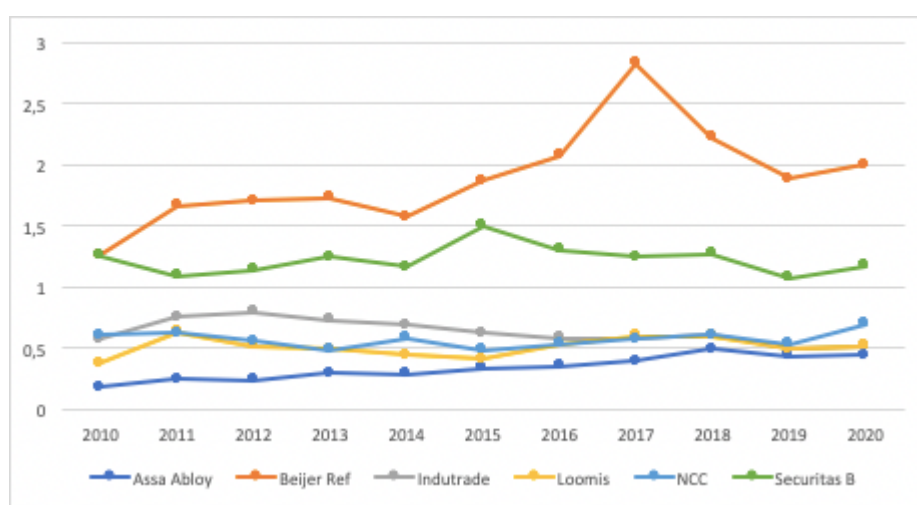
4.2.2 Företag som minskat i LpK år 2019 men ökat 2020

I tabell 4 presenteras företagen som ökade i LpK från år 2018 men som minskade från år 2019 till 2020. Dessa utgjorde 6 av de 18 undersökta företagen. År 2016 ökade 4 av 6 sin LpK, endast Indutrade och Securitas B minskade sin LpK samma år. Alla företagen i grupp M:Ö ökade dessutom i LpK under år 2018 eller 2017, där många ökade båda åren och än fler tidigare år.

Tabell 4; Kodning grupp M:Ö.

Leasing/kr M-Ö	Assa Abloy	Beijer Ref	Indutrade	Loomis	NCC	Securitas B
2011	Ö	Ö	Ö	Ö	Ö	M
2012	M	Ö	Ö	M	M	Ö
2013	M	Ö	M	M	M	M
2014	M	M	M	M	Ö	M
2015	Ö	Ö	M	M	M	Ö
2016	Ö	Ö	M	Ö	Ö	M
2017	Ö	Ö	Ö	Ö	Ö	M
2018	Ö	M	Ö	Ö	Ö	Ö
2019	M	M	M	M	M	M
2020	Ö	Ö	Ö	Ö	Ö	Ö

I figur 4 presenteras den linjära utvecklingen för grupp M:Ö som visar på att LpK minskat mellan 2018-2019, men sedan ökat igen till 2020. Beijers linje sticker ut år 2017 där den ökat mycket, men har till år 2018 minskat för att minska ännu mer till 2019 för att sedan öka igen år 2020. Resterande 5 företag har en liknande linjär utveckling över åren.

Figur 4; Linjär utveckling grupp M:Ö.

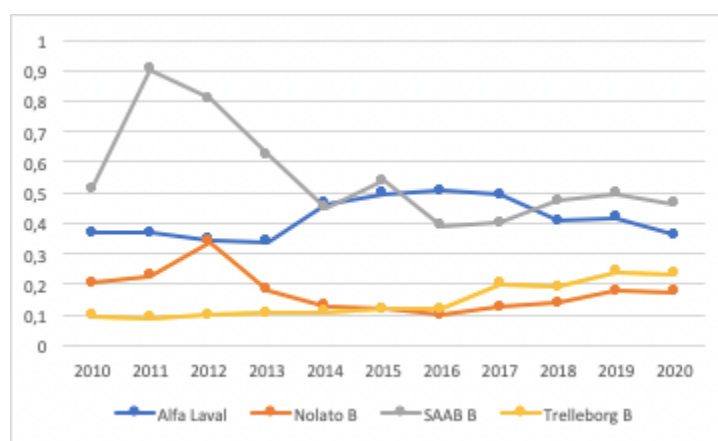
4.2.3 Företag som ökat i LpK år 2019 men minskat 2020

Sista kodningstabellen visar grupp Ö:M, den minsta till antal, som trots införandet av IFRS 16 ökade i LpK från 2018 till 2019. Däremot minskade dessa företag i LpK från 2019 till 2020. År 2016 var minskningen och ökningen jämnt fördelat där 2 av 4 ökade sin LpK och de andra 2 minskade sin LpK. År 2017 ökade däremot 3 av 4 företag sin LpK för att sedan år 2018 fördela sig jämnt igen.

Tabell 5; Kodning grupp Ö:M.

Leasing/kr Ö-M	Alfa Laval	Nolato B	SAAB B	Trelleborg B
2011	M	Ö	Ö	M
2012	M	Ö	M	Ö
2013	M	M	M	Ö
2014	Ö	M	M	Ö
2015	Ö	M	Ö	Ö
2016	Ö	M	M	Ö
2017	M	Ö	Ö	Ö
2018	M	Ö	Ö	M
2019	Ö	Ö	Ö	Ö
2020	M	M	M	M

Figur 5 presenterar den linjära utvecklingen för grupp Ö:M, där Saab är det mest utstickande företaget i sin utveckling av LpK. Från år 2010 till 2011 ökar företaget kraftigt i LpK för att sedan successivt sjunka igen och rätta ut sig mer än tidigare. Alfa Laval ökade sin LpK åren 2014, 2015 och 2016 för att sedan minska 2017 och 2018. Detta gör att Alfa Lavals linjära utveckling formar en båge som sedan rätas ut till åren 2019 och 2020. Nolato B har en utstickande punkt, år 2012, där de ökat sin LpK markant. Åren efter jämnar linjen ut sig och blir likvärdig Trelleborg Bs linjära utveckling.

Figur 5; Linjär utveckling grupp Ö:M.

4.3 Procentuell förändring

Nedan presenteras den procentuella förändringen mellan åren 2010-2020 baserat på kodningen av ökning och minskning i LpK för varje företag. Ett exempel för år 2011 är att 7 företag minskade sin LpK från 2010 till 2011 och hade tidigare kodats med 1, vilket utgjorde 38,89 % av de 18 undersökta företagen. Därmed hade resterande 11 företag, som utgjorde 61,11 % av de undersökta företagen, ökat i LpK mellan 2010-2011 och hade tidigare kodats med 0.

Antalet företag som minskade sin LpK från 2018-2019 är den största minskningen under alla undersökta år 2010-2020. Hela 14 av 18 företag minskade i LpK vilket utgjorde 77,78 % av de undersökta industriföretagen på Large Cap. Även till året efter, år 2020, minskade majoriteten av företagen på 66,67 % i LpK. Andelen företag som minskade både mellan år 2018-2019 och fortsatte minska mellan 2019-2020 var hälften av företagen, 8 av 18 stycken. Andelen som ökade i LpK trots IFRS 16 införande var bara 4 av företagen som utgjorde 22,22

% . Året efter införandet ökade antalet kodade nollor i LpK ytterligare lite, där 6 av 18 företag ökade i LpK från året innan.

År 2016, då den slutgiltiga versionen av IFRS 16 publicerades som EU senare skulle komma att anta, var fördelningen mellan en ökad och minskad LpK jämnt fördelad där hälften av företagen ökat och hälften minskat i LpK. De två följande åren därefter ökade företagens LpK mer än tidigare undersökta år. Hela 72,22 % av företagen ökade från 2016-2017 och 2017-2018. Företagen som kodades noll och ökade bägge dessa år utgjorde 9 av 18 företag, vilket innebär att ingen minskning syns efter publiceringen av IFRS 16 slutgiltiga version.

Åren innan 2016 är fördelningen mellan ökning och minskning i LpK relativt jämnt fördelad. Det finns inget år innan som sticker ut lika mycket i antal kodade ettor och nollor som efter år 2016. Fram till dess var det sällan en tydlig majoritet för varken ökning eller minskning i LpK. Åren därefter visar däremot en majoritet av ökning för åren 2017 och 2018 och en majoritet av minskning åren 2019 och 2020.

Tabell 6; Procentandel ökning/minskning i LpK.

Leasing/kr	Antal		Antal		TOTALT
	Minskat	Procent	Ökat	Procent	
2011	7	38,89%	11	61,11%	100,00%
2012	10	55,56%	8	44,44%	100,00%
2013	9	50,00%	9	50,00%	100,00%
2014	11	61,11%	7	38,89%	100,00%
2015	9	50,00%	9	50,00%	100,00%
2016	9	50,00%	9	50,00%	100,00%
2017	5	27,78%	13	72,22%	100,00%
2018	5	27,78%	13	72,22%	100,00%
2019	14	77,78%	4	22,22%	100,00%
2020	12	66,67%	6	33,33%	100,00%

5. Analys

Nedan presenteras analyser av empirin med stöd av studiens tre teorier, följt av en sammanfattning av analyserna tillsammans.

5.1 Analys: Ekonomiska konsekvenser

Den faktiska påverkan av en ny redovisningsstandard behandlas av redovisningens ekonomiska konsekvenser, vilket denna studie har sitt teoretiska avstamp i. Fokus i denna studie ligger vid hur konsekvenserna av den nya redovisningsstandarderna eventuellt har resulterat i ändrat beteende hos beslutsfattare.

Nuryani et al. (2015) påstod att applicerandet av en redovisningsstandard för leasing och dess medförande är en väsentligt påverkande faktor på beslutsfattandet. Marton et al. (2020) menade på att ändrad data i finansiella rapporter utgör ändrade beslut hos intressenterna då det är den finansiella rapporteringen de grundar sina beslut på. Kopplat till studiens frågeställning indikerade teorin om ekonomiska konsekvenser till att leasingbeteendet hos beslutsfattarna skulle påverkas genom att företagen skulle leasa mindre och istället köpa tillgångar i större utsträckning än innan IFRS 16. Detta stöds även av det faktum att inga av de undersökta företagen ökade i LpK både år 2019 och år 2020.

Studiens resultat visar på att leasingbeteendet förändrats sedan införandet av IFRS 16, vilket tydligt syns i tabell 6 om den procentuella ökningen och minskningen i LpK. Där visas för en minskning i LpK för populationen sedan införandet år 2019 med hela 77,78 %, vilket är den största procentuella minskningen för alla undersökta år. Förändringen bekräftar teorin om ekonomiska konsekvenser och att leasingbeteendet hos beslutsfattarna påverkas av en ny redovisningsstandard. Även de ekonomiska konsekvenserna införandet av andra redovisningsstandarder resulterat i, som exempel IFRS 2 och goodwill, kan visa på att införandet av en ny redovisningsstandard påverkar beslutsfattare. Herbert och Tsegba (2013) skriver i sin artikel där de hänvisar till Albrecht (2010) som skriver att en redovisningsstandard är oanvändbar om den inte innehåller ekonomiska konsekvenser.

Under de två åren innan IFRS 16 infördes; år 2017 och 2018, visade resultatet på en kraftig ökning i LpK. Kopplat till teorin kan det påvisa att beslutsfattarna redan innan redovisningsstandardens införande förutspått de ekonomiska konsekvenserna som tillkommer om de inte ändrar sitt leasingbeteende. I och med att LpK ökat tyder det på att företagen ökat sina leasingkulder, vilket kan bero på att de valt att betala av skulderna i förtid. På så sätt får företagen inte lika höga skulder kvar till år 2019 när leasingkulden aktiveras i balansräkningen och påverkar den finansiella bilden av företaget.

Angående Janzons uttalande till Balans (2016), om spekulatörerna i hur företag kommer förändra utformningen av sina leasingavtal, kan resultatet i empirin bekräftas av det LpK visar om att en förändring faktiskt skett. Ekonomiska konsekvenser som teori ansåg att en förändring skulle ske i leasingbenägenheten och att förändringen skulle innebära en minskning av leasingtillgångar. Teorin har på ett tillfredsställande sätt förklarat för vad som sker i ledet efter ett beslut. Dessutom har teorin tillfört information om vilka ekonomiska konsekvenser beslutsfattarnas val kan ge på olika sätt, både för företagen och för intressenterna. Teorin har även förklarat för vad ett eventuellt ändrat beteende hos beslutsfattarna kan bero på utifrån tidigare fall av att en ny redovisningsstandard införts.

5.2 Analys: Intressentteorin

Intressentteorin behandlar förhållandet mellan företagen och dess intressenter. Teorin menar på att ett företag är i behov av att uppfylla intressena hos sina intressenter. Detta för att intressenterna, som av olika skäl har ett intresse i verksamheten, ska vilja fortsätta samarbetet.

Den ändrade datan i finansiella rapporter utgör för ändrade beslut hos aktörer som långgivare, investerare och andra kreditgivare (Marton et al. 2020). För studien menar intressentteorin att beslutsfattarna måste ta hänsyn även till vad intressenterna har för intressen i företaget för att fatta rätt beslut om hur leasingen ska ses över. Trots att den reala ekonomin inte påverkas av IFRS 16, utan bara bilden av den redan existerande bilden av företaget, menar Imhoff och Thomas (1988) att företagen omförhandlar eller ser över sina leasingavtal och leasar i mindre utsträckning när den finansiella bilden av företagets förändras. Intressentteorin indikerade på att en förändring i enlighet av en minskad leasingbenägenhet skulle ske. Detta stöds av

studiens empiri som visar att företagen leasar i mindre utsträckning efter IFRS 16, då den finansiella bilden påverkas av de aktiverade leasingsskulderna. Efter standardens införande minskade 14 av 18 företag, 77,78 %, i LpK och påvisar för att företagen tagit hänsyn till intressenternas behov i och med minskningen i LpK för en mer attraktiv finansiell bild av företaget. Därmed bekräftade LpK intressentteorin i enlighet med att en förändring skett i form av minskning i leasingbenägenheten.

Det faktum att inte alla företag minskade i LpK efter införandet av IFRS 16 behöver inte innebära att företagen åsidosatt intressenternas intresse. Att 22,22 % år 2019 respektive 33,33 % år 2020 av alla företag inte minskade i LpK innebär därför inte att teorin bör förkastas eller inte stämmer överens med empirin. Företagen som istället ökade i LpK kan ha haft andra intentioner för att uppfylla deras intressen där att leasa tillgångar inte kunde förbigås. Leasingtillgångar som krävs för verksamheten, exempelvis lokaler, med längre avtalstid går inte alltid att kringgå. Det kan även grunda sig i att beroendeförhållandet hos primärintressenterna, som Clarkson (1995) menade påverkar företagen mest, ligger på de längre avtalen som inte är förhandlingsbara.

Intressentteorin pekade mot att företagen skulle leasa i mindre utsträckning till följd av att uppnå ett tillräckligt attraktiv finansiell ställning för sina intressenter. Trots att inte alla företag minskade i LpK efter standarderna införande, har intressentteorin på ett försvarligt sätt förklarat för hur beslutsfattarna kan ha påverkats av att behöva uppnå en tillräcklig finansiell bild för att tillfredsställa sina intressenters behov och intressen. Teorin menar på att företagen måste ta hänsyn till sina intressenters behov, där behovet hos intressenterna för företagen som inte minskade sina leasingtillgångar kan ha legat i andra faktorer.

För majoriteten av företagen stämmer teorin överens med det faktum att företagen måste uppvisa en positiv finansiell bild av företaget, trots att den reala ekonomin inte påverkats. Det har resulterat i att majoriteten av företagen behövt se över sina leasingavtal och leasa i mindre utsträckning än tidigare.

5.3 Analys: Besluts- och nyttoteori

Beslut- och nyttoteorin handlar om att ta det beslut som ger mest nytta i en situation, där olika konkurrerande beslut kan ge olika konsekvenser. Enligt Akdere (2011) kan företagsledares beteende i en viss beslutssituation, för att uppnå ett önskat resultat, beskrivas med denna teori.

För studien hade det omdiskuterade problemet i beslutsteorin varit huruvida företagen ska fortsätta leasa tillgångar i samma utsträckning eller inte, då den nya standarden gett upphov till ändrade finansiella rapporter. Där skulle exempelvis beslut om att köpa en tillgång istället för att leasa beaktas för att den finansiella rapporten i sin tur ska se fortsatt attraktiv ut för investerare. Då finansiell rapportering bland annat syftar till att ge en grund för investerare vid beslutstagande (Marton et al. 2020), kan beslutsfattare lägga vikt på att den finansiella rapporten ska se bra ut utifrån.

Inom beslutsteorins finns det deskriptiva och det normativa området. Utifrån Gavatin och Bergstrands (1975) modell av beslutprocessen skulle det för beslutsfattarna i studien innebära följande:

1. *Ett problem uppmärksammas*: IFRS 16 ger förändrad finansiell data och mindre attraktiv finansiell bild av företaget, vilket kan resultera i förlorade intressenter.
2. *Relevanta mål klargörs*: Göra bilden av företaget attraktiv för intressenter.
3. *De olika handlingsalternativen ställs samman*: Alternativ som exempelvis att minska leasingtillgångarna, köpa fler tillgångar och se över nuvarande leasingavtal ställs samman.
4. *Konsekvenserna av handlingarna uppskattas*: Vad ger respektive alternativ för konsekvenser?
5. *Konsekvenserna av handlingsalternativen värderas*: Vilket alternativ ger mest nytta för företaget?
6. *Det handlingsalternativ som bäst uppfyller företagets mål väljs*: För studien visar resultatet att det alternativ som valts är att leasa i mindre utsträckning än innan IFRS 16.

Kopplat till denna studie skulle den normativa beslutsteorin innebära att beslutsfattarna rationellt behövt beakta alla konsekvenser som en eventuell förändring i leasing skulle kunna

ge. Utifrån alternativen skulle företaget sedan värdera och välja ut det alternativ som bäst uppfyller företagets mål. Beslutsteorin kräver dock en absolut rationalitet, vilket enligt Simon (1972) är osannolikt då en beslutsfattare kommer välja det alternativ som känns mest tillfredsställande utifrån den begränsade rationaliteten. Med tanke på den begränsade rationaliteten väljer därav beslutsfattarna det alternativ de anser tillfredsställande, vilket i studien ändå pekar på minskade leasingtillgångar.

Beslut- och nyttoteorin har förklarat för att beslutsfattare tar ett visst beslut för att maximera nyttan. Minskningen i LpK för åren 2019, 77,78%, och 2020, 66,67 %, beror enligt teorin på den maximerade nyttan företagen vill uppnå, då IFRS 16 kom att negativt ändra datan i de finansiella rapporterna. Åren innan dess, då IAS 17 tillämpades, redovisades inte leasingtillgångarna som en skuld vilket eventuellt innebär att den maximerade nyttan kan legat på att leasa tillgångar istället för att köpa dem. Åren 2011-2016 har procentuellt i förändring legat relativt nära 50/50 i ökning och minskning i LpK och en markant skillnad syns kring redovisningsstandardens införande.

Majoriteten av de undersökta företagen minskade i LpK efter IFRS 16 införande och stödjer därför teorins prognos om att maximala nyttan ligger i att minska leasingtillgångarna. Däremot var det ändå 22 % av företagen 2019 och 33 % av företagen 2020 som ökade i LpK, vilket skiljer sig från teorins prognos. Detta kan förklaras likt hos intressentteorin där den maximerade nyttan helt enkelt inte låg vid att minska leasingtillgångarna eller att det inte var möjligt att häva betydande längre avtal. Trots likheterna med intressentteorin har besluts- och nyttoteorin även förklarat för besluten baserat på informationen företagen har steg för steg.

5.4 Sammanfattning av analyser

Många intressanta mönster har upptäckts utifrån analyserna av teorierna. Där upptäcktes bland annat att LpK fram till år 2016, då slutgiltiga versionen av IFRS 16 publicerades, inte skiljde sig mycket från år till år och var jämt fördelad över minskning och ökning mellan företagen. Detta kopplades till teorierna genom att det var det mest gynnsamma beslutet för företagen när leasing redovisas enligt IAS 17.

År 2015 och 2016 var ökningen och minskningen jämnt fördelad, där hälften av företagen ökade och andra hälften minskade i LpK. Efter år 2016 var ökningen och minskningen i LpK inte lika jämnt fördelad för företagen, där en kraftig ökning i LpK skedde år 2017 och 2018. Detta var inget teorierna pekat mot men efter vidare tanke kan ökningen i LpK, efter publiceringen av IFRS 16, bero på det faktum att företagen valt att betala av leasingkuldena i förtid innan IFRS 16 börjar tillämpas år 2019. Detta medför att LpK ökar åren innan införandet för att sedan minska kraftigt till året efter. Dessutom stärker teorierna detta påstående, då beslutsfattarna i detta fall förutspått att den nya redovisningsstandarden bör medföra ändrad data i de finansiella rapporterna som kan komma att påverka företaget på flera sätt.

Efter införandet 2019 minskade LpK för majoriteten av företagen, vilket teorierna pekade mot. Det är däremot svårt att uttala sig om minskningen år 2020, då företagen fick hyresrabatter till följd av Covid-19. Hyresrabatterna kan vara en bidragande faktor till att företagen fått lägre LpK för året, men utesluter inte heller att företagen leasar i mindre utsträckning. På grund av hyresrabatterna är det svårt att göra uttalanden för LpK år 2020.

Trots att majoriteten av företagen minskade i LpK efter år 2018, var det inte alla företagen som minskade där 22,22 % av de undersökta företagen ökade i LpK även efter IFRS 16 införande. Ökningen kan grunda sig i flera faktorer, men kan bland annat ligga i att företagen har leasingavtal som sträcker sig över en längre tid och som inte upphör förens några år fram i tiden. Dessutom kan det bero på att företagen har leasingavtal som krävs i verksamheten och innehar tillgångar inte går att köpa istället för att hyra, som exempelvis stora fabriker och lokaler.

Ekonomiska konsekvenser som teori menade på att beslutsfattarna redan innan införandet insett att en förändring av att leasa tillgångar bör göras, till följd av de ekonomiska konsekvenser som följer av att inte ändra sin leasingbenägenhet. Det förklarar även det faktum att det redan två år innan IFRS 16 införande skedde en förändring i LpK, där det tyder på att många företag valt att köpa tillgångar istället för att leasa dem. Hela 72,22 % ökade i LpK åren 2017 och 2018 som innebär att de odiskonterade materiella anläggningstillgångarna ökat och leasingkuldena minskat. Intressentteorin och besluts- och nyttoteorin menade också på att en förändring i leasingbenägenheten skulle ske och förklarade på liknande sätt hur det berodde på behovet och intresset av att tillfredsställa sina intressenter. Som ett

komplement till ekonomiska konsekvenser kunde de förklara för *varför* förändring behövt ske.

6. Diskussion och slutsats

Studiens avslutande kapitel inleds med en diskussion kring empirin och analysen. Därefter presenteras studiens slutsats, följt av kritik riktat mot arbetet samt förslag på vidare forskning.

6.1 Diskussion

Teorierna har för studien på olika sätt förklarat till förändringen som skett i LpK. Dessutom har teorierna tillsammans pekat mot att en ny redovisningsstandard som ger förändrad data i de finansiella rapporterna även kommer ge ekonomiska konsekvenser. I IFRS 16 aktiveras och redovisas leasing som finansiella leasingkulder i balansräkningen (IFRS c u.å.). Det försämrar skuldsättningsgraden för de flesta företagen (Nuryani et al. 2015) vilket utgör att de finansiella rapporterna därför kan uppfattas som mindre attraktiva för intressenter.

Aktiveringen av operationella leasingavtal skulle enligt Beattie, Edwards och Goodacre (1998) komma att negativt förändra synen på företagets prestation som i sin tur påverkar ekonomiska beslut från även intressenternas sida. Den förändrade synen har i sin tur lett till att beslutsfattarna behövt anpassa sina beslut utifrån intressenternas behov och företagets maximala nytta. Samtliga teorier indikerade att benägenheten att leasa tillgångar skulle förändras i form av minskat leasade tillgångar. Detta visar sig tydligt i studiens resultat som antyder en kraftig minskning i LpK efter IFRS 16 införande, som innebär att majoriteten av de undersökta företagen har minskat i leasingtillgångar och ökat i materiella tillgångar. Detta då fler företag köpt tillgångar istället för att hyra dem, vilket syns genom ökning i LpK som innebär ökning av odiskonterade materiella anläggningstillgångar eller minskning i leasingkulder. En annan anledning till en kraftig minskning av LpK utmärker sig inte, däremot kan hyresrabatterna till följd av Covid-19 påverkat minskningen i LpK för år 2020. Inget av de valda företagen har ökat LpK både år 2019 och 2020, vilket även stämmer väl överens med undersökningens valda teorierna hävdar. Detta visar på att IFRS 16 påverkat benägenheten att leasa tillgångar.

Jensen (2002) kopplade ihop intressentteorin och beslut- och nyttoteorin då han hävdar att den maximerade nyttan uppnås på lång sikt om även intressenternas nytta och önskemål beräknas in. Intressentteorin och besluts- och nyttoteorin förklarar för detta genom de ekonomiska konsekvenser som följer om företagen inte uppfyller intressenternas behov och samtidigt maximerar sin egen nytta. Det skulle för ett företag innebära avgörande konsekvenser för dess överlevnad om intressenter inte längre finner intresse i företaget. Däremot är även intressenterna i behov av företagen, som enligt Bruzelius och Skärvad (2004) har ett beroendeförhållande till företagen. Företagen är beroende av att intressenterna ska medverka för framgången i deras verksamhet, medan intressenterna är i behov av företagen för att tillfredsställa sina behov. För industribranschen skulle detta kunna innebära att en eventuell intressent i form av att en bank inte längre anser företagets kreditvärdighet vara tillfredsställande för bankens intresse och behov. Företaget är i behov av banken för fortsatt utlåning och krediter, medan banken är i behov av företaget i form av deras återbetalningar och räntetäkter från företaget. Tagesson och Öhman (2017) menar på att oavsett de olika behov som intressenterna kan ha, hjälps de av att få information om de ekonomiska konsekvenser som företagen kan tänkas få.

För industribranschen visar teorierna bekräftat av empirin att en minskad leasingbenägenhet skett i samband med IFRS 16. Om studiens resultat är generaliserbart till även andra branscher är svårt att uttrycka sig om då det i dagsläget inte finns undersökningar som studerar ett problem likt det i denna studie, vilket inte ger en möjlighet att jämföra hur detta resultat ställer sig mot liknande undersökningar. Å andra sidan utgör detta ett gap i kunskapen som tåls att undersökas. Att en minskning av leasing till följd av IFRS 16 skett i andra branscher är fullt möjligt men svårt att göra kopplingar mellan i och med bristen på liknande studier. Bristen på studier av följderna av IFRS 16 visar även på hur betydelsefull denna studie är, då verktyg och insamlad empiri skapat grund för att kunna fortsätta undersöka ämnet.

6.2 Slutsats

Det har länge diskuterats för hur redovisningsstandarder ger ekonomiska konsekvenser. Vissa hävdar att en redovisningsstandard måste resultera i ekonomiska konsekvenser för att vara användbar, vilket IFRS 16 visats ha för företagen. Men frågan återstår: har, och i så fall hur har, införandet av IFRS 16 påverkat benägenheten att leasa hos beslutsfattarna i industribranschen?

Kopplat till studiens första frågeställning, *Har benägenheten att leasa tillgångar förändrats sedan införandet av IFRS 16?*, indikerade teorierna på att beteendet i leasing skulle komma att påverkas i och med införandet av IFRS 16. Med den insamlade empirin med hjälp av verktyget LpK bekräftades teorierna där stora skillnader i leasingbeteendet, från när IAS 17 tillämpades, syntes. Därmed kunde frågan besvaras enligt att en faktisk förändring i benägenheten att leasa tillgångar skett sedan införandet av IFRS 16.

Svaret på första frågeställningen leder oss in till undersökningens andra frågeställning, *Hur har benägenheten att leasa tillgångar förändrats sedan införandet av IFRS 16?*. Teorierna pekade mot att förändring skulle ske genom att leasing ämnades inträffa i mindre utsträckning. Detta då leasingkuldena numera aktiveras i balansräkningen och resulterar en mindre attraktiv finansiell ställning för företagen. Empirin visar att leasingbeteenden för industribranschen på Large Cap har påverkats genom att en kraftig majoritet (14 av 18 företag) av företagen minskat sin leasing satt till dess materiella anläggningstillgångar.

Därmed uppnådde undersökningen sitt syfte om att utreda hur IFRS 16 påverkat benägenheten att leasa tillgångar hos beslutsfattarna i industriföretag. Detta påvisade därav till betydande förändring i beslutsfattande till följd av den nya redovisningsstandarden IFRS 16. Syftet har också uppfyllts genom att det bekräftade resultatet som studien påvisat även styrks av de utvalda teorierna. Problemet som undersöktes, där företagen drevs till att behöva reflektera över om leasing som finansieringsmetod längre var den mest fördelaktiga metoden, resulterade i att de flesta företagen inom industribranschen valt bort att leasa sina tillgångar i samma utsträckning som innan IFRS 16 infördes.

6.3 Kritik och reflektion kring studien

Studien har bidragit till en ökad förståelse för hur beslutsfattare i industriföretagen baserat sina beslut om leasing och hur företagens leasingavtal påverkats av den nya redovisningsstandarden. Imhoff och Thomas studie (1988) påstod att förändring i finansiella rapporter leder till ändrat leasingbeteende hos beslutsfattarna genom ändringar och eventuellt minskade leasingavtal, vilket vår studie styrker eftersom vi funnit att leasingavtalen minskats drastiskt efter införandet av IFRS 16 i industrisektorn.

För en mer generaliserbar studie över hur även andra branscher eventuellt påverkats av IFRS 16 hade det varit givande att även undersöka fler branscher. För en bredare studie hade det även varit intressant att jämföra de olika branscher och se hur leasingavtalen påverkats dem emellan. Det är även svårt att dra slutsatser om beteendeförändring så tidigt efter redovisningsstandarderna införande, där en liknande studie i framtiden bättre kunnat svara för om leasingbeteendet påverkats av IFRS 16. Ett av företagen i populationen hade brutet räkenskapsår och kunde därmed inte undersökas i studien då årsredovisningen för år 2020 inte publicerats. Hade undersökningen utförts senare under året hade även företaget med brutet räkenskapsår kunnat delta i studien för att få in ytterligare ett företag till resultatet.

För en bättre förståelse hur och vad beslutsfattarna grundar sina beslut på hade en intervju med en beslutsfattare i ett eller flera industriföretag kunnat utföras. Detta hade kunnat bidra till ytterligare information om hur besluten fattas och hur beslutsfattarna ser på den nya redovisningsstandarden när de ser över gamla och tecknar nya leasingavtal.

6.4 Vidare forskning

Då införandet av IFRS 16 skedde år 2019 har det endast gått två år sedan införandet vid tidpunkten av denna studie, de eventuella långsiktiga konsekvenserna har kanske därför inte visat sig ännu. Det hade därför varit givande att genomföra en replikation av studien längre fram i tiden för att se om den nya standarden genererat konsekvenser på lång sikt och vilka dessa i så fall skulle vara. Det hade även varit givande då hyresrabatten till följd av Covid-19 som företag kan ha tagit del av kan ha påverkat LpK för år 2020. Det enda året studien tydligt kan utgå ifrån är första året efter införandet är då år 2019, därför hade vidare forskning varit givande.

Denna studie är endast inriktad till att undersöka leasingbeteendet av industribranschen på Large Cap Stockholm, vidare forskning där hela industribranschen undersöks är intressant för att kunna generalisera. Dessutom finns en stor möjlighet till att undersöka och hitta liknande mönster i andra branscher där företagen leasar tillgångar mycket och där en valmöjlighet finns till att köpa tillgångar istället för att leasa dem. Om en minskning skett i flera branscher är det även intressant att undersöka hur det påverkat leasingföretagen om deras konsumenter väljer bort leasing.

Att undersöka huruvida IFRS 16 påverkat leasingavtalens längd är även intressant för vidare forskning. Exempelvis om den nya standarden lett till att avtalen formuleras med antingen längre eller kortare löptid då leasingavtal under 12 månader inte behöver formuleras enligt IFRS 16. För en vidare forskning hade även leasingavtalen med längre avtalstid kunna upphört och gett ett annat resultat för studien. Intressant hade varit att jämföra LpK innan IFRS 16, precis efter införandet och några år efter införandet då företagen kunnat välja att även avbryta de längre leasingavtalen.

För att täcka in olika infallsvinklar och för att tillföra olika typer av information till undersökningen hade en triangulering varit ett förslag till vidare forskning (Eliasson 2018). Det innebär att man kombinerar olika metoder för att få en mer fullständig bild än vad en enda metod ger (ibid.). För vidare forskning hade exempelvis en kvalitativ intervju med en beslutsfattare kunnat kombineras med den kvantitativa datan från årsredovisningarna för en bredare täckning av studiens problem: om hur leasingbeteende på beslutsfattarna i industribranschen påverkats av den nya redovisningsstandard IFRS 16.

Källförteckning

Akdere, M. (2011). An analysis of decision-making process in organizations: Implications for quality management and systematic practice. *Total Quality Management*, 22 (12), ss. 1317-1330.

Artsberg, K. (2005). *Redovisningsteori, -policy och -praxis*. Malmö: Liber Ekonomi.

Arvidson, P., Carrington, T. & Johed, G. (2018). *Den nya affärsredovisningen*. 21. uppl., Stockholm: Liber.

Avanza (u.å.). *Aktielistan*. <https://www.avanza.se/aktier/lista.html> [2021-03-26]

Balans (2016) “En större förändring än övergången till IFRS” – de nya IFRS-standarderna får genomgripande effekter https://www.faronline.se/dokument/balans/2016/nr-4/balans_2016_n04_a0012/?q=claes%20janzon%20ifrs%2016 [2021-04-30]

Balans (2018). *Se upp med värderingsmultiplar och finansieringsvillkor – nu införs IFRS 16* https://www.faronline.se/dokument/balans-fordjupning/2010-tal/2018/nr-4/balans_fordjupning_2018_n04_a0003/?q=ifrs%2016%20nyckeltal [2021-04-13]

Beattie, V., Edwards, K. & Goodacre, A. (1998). The Impact of Constructive Operating Lease Capitalisation on Key Accounting Ratios. *Accounting and Business Research*, 28 (4), ss. 233-254.

Beatty, A., Liao, S., & Weber, J. (2010). Financial Reporting Quality, Private Information, Monitoring, and the Leaseversus-Buy Decision. *The Accounting Review*, 85 (4), ss. 1215-1238.

Branswijck, D., Longueville, S. & Everaert, S. (2011). The financial impact of the proposed amendments to IAS 17: evidence from Belgium and the Netherlands. *Accounting and Management Information Systems*, 10 (2), ss. 275–294.

- Bruzelius, L. & Skärvad, P-H. (2004). *Integrerad organisationslära*. Uppl. 9, Lund: Studentlitteratur.
- Bryman, A. & Bell, E. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. Stockholm: Liber.
- Clarkson, M.E. (1995). A stakeholder framework for analyzing and evaluating corporate social performance, *Academy of management review*, 20 (1), ss.106-107
- Comiran, F. & Graham, C. M. (2016). Comment letter activity: A response to proposed changes in lease accounting. *Research in Accounting Regulation*, 28 (2), ss. 109–117.
- Cornaggia, K. J., Franzen, L. A. & Simin, T. T. (2013). Bringing leased assets onto the balance sheet. *Journal of Corporate Finance*, 22, ss. 345-360.
- Dechow, P. M., Hutton, A. P. & Sloan, R. G. (1996). Economic Consequences of Accounting for Stock-Based Compensation. *Journal of Accounting Research*, 34, ss. 1-20.
- Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 4. uppl., Lund: Studentlitteratur AB.
- Dichev, I. D. (2008). On the Balance Sheet-Based Model of Financial Reporting. *American Accounting Association*, 22 (4), ss. 453-470.
- Dichev, I. D. & Tang, V. W. (2008). Matching and the Changing Properties of Accounting Earnings over the Last 40 Years. *American Accounting Association*, 83 (6), ss. 1425-1460.
- Eisfeldt, A. & Rampini, A. (2009). Leasing, Ability to Repossess, and Debt Capacity. *The Review of Financial Studies*, 22(4), ss. 1621-1657.
- Eliasson, A. (2018). *Kvantitativ metod från början*. Studentlitteratur: Lund.
- FAR (2021). Redovisa rätt https://www.faronline.se/dokument/rattserien/redovisa-ratt/l/rr_leasingleasingavtal/ [2021-04-23]
- FASB (2020). *Memorandum of Understanding*
<https://www.fasb.org/resources/ccurl/443/883/memorandum.pdf> [2021-04-27]

Finansinspektionen a (2018). *Remisspromemoria: Förslag till ändringar i regler om årsredovisning för kreditinstitut och värdepappersbolag*
https://www.finansinspektionen.se/contentassets/79b3097532844f75a6a6dd86546e31115/remisspm_andringsforeskr_kredinst_vpbolag_2018-06-.pdf [2021-04-14]

Finansinspektionen b (2018). *Beslutspromemoria: Ändrade regler om årsredovisning för kreditinstitut och värdepappersbolag*
<https://www.fi.se/contentassets/c074549a49394997b1deb579360feb17/beslutspm-fffs-2018-20.pdf> [2021-04-14]

Gavatin, P. & Bergstrand, J. (1975). *Beslut under risk och osäkerhet*. 2. Uppl., Lund: Studentlitteratur.

Giner, B. & Arce, M. (2012). Lobbying on Accounting Standards: Evidence from IFRS 2 on Share-Based Payments. *European Accounting Review*, 21 (4), ss. 655-691.

Gunnarsson, R. (2020). *Validitet och reliabilitet* <https://infovoice.se/validitet-och-reliabilitet/> [2021-04-13]

Hayn, C. & Hughes, P. J. (2006). Leading Indicators of Goodwill Impairment. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 21 (3), ss. 223-265.

Herbert, W-E. & Tsegba, I. (2013). Economic Consequences of International Financial Reporting Standards (IFRS) Adoption: Evidence from a Developing Country. *European Journal of Business and Management*, 5 (28), ss. 80-99.

Hoogervorst, H. (2012). The Concept of Prudence: dead or alive? *FEE Conference on Corporate Reporting of the Future*. Bryssel, Belgien 18 september.

IASB (2009). Leases- preliminary views. *Discussion Paper*.
<https://www.efrag.org/Assets/Download?assetUrl=%2Fsites%2Fwebpublishing%2FProject%20Documents%2F108%2FIASB-FASB%20DP%20Leases%20Preliminary%20Views.pdf> [2021-05-24]

IAS Plus (2001). *FASB proposes new projects on financial performance, intangibles*.
<https://www.iasplus.com/en/news/2001/August/news67> [2021-04-23]

IFAC (2015). *The Never Ending Story of Prudence and IFRS*.

<https://www.ifac.org/knowledge-gateway/supporting-international-standards/discussion/never-ending-story-prudence-and-ifrs> [2021-05-21]

IFRS a (u.å.). *Who we are*. <https://www.ifrs.org/about-us/who-we-are/> [2021-04-22]

IFRS b (u.å.). *IAS 17*. <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-17-leases/> [2021-03-15]

IFRS c (u.å.). *IFRS 16 Leases*. <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-16-leases/> [2021-04-07]

IFRS a (2016). *IFRS 16 Effects analysis*. <https://cdn.ifrs.org/-/media/project/leases/ifrs/published-documents/ifrs16-effectsanalysis.pdf> [2021-05-17]

IFRS b (2016). *IASB shines light on leases by bringing them onto the balance sheet*. <https://www.ifrs.org/news-and-events/2016/01/iasb-shines-light-on-leases-by-bringing-them-onto-the-balance-sheet/> [2021-03-15]

Imhoff, E. A. & Thomas, J. K. (1988). Economic consequences of accounting standards: the lease disclosure rule change. *Journal of Accounting and Economics*, 10 (4), ss. 277- 310.

Jensen, M.C. (2002). Value maximization, stakeholder theory, and the corporate objective function. *Business ethics quarterly*, 12 (2), ss. 235–256.

Kieso, D. E., Weygandt, J. J. & Warfield, T. D. (2011). *Intermediate Accounting (IFRS ed., Vol. 2)*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Knubley, R. (2010). Proposed changes to lease accounting. *Journal of Property Investment & Finance*. 28 (5), ss. 322-327.

Krishnan, V. S., & Moyer, R. C. (1994). Bankruptcy costs and the financial leasing decision. *Financial Management*, ss. 31-42.

Maglio, R., Rapone, V., & Rey, A. (2018). Capitalisation of operating lease and its impact on firm's financial ratios: evidence from Italian listed companies. *Corporate Ownership & Control*, 15, ss. 152-162.

Marton, J., Pettersson, A-K. & Lundqvist, P. (2016). *IFRS: i teori och praktik*. 4. uppl., Stockholm: Sanoma utbildning.

Marton, J., Pettersson, A-K. & Lundqvist, P. (2018). *IFRS: i teori och praktik*. 5. uppl., Stockholm: Sanoma utbildning.

Marton, J., Pettersson, A-K. & Lundqvist, P. (2020). *IFRS: i teori och praktik*. 6. uppl., Stockholm: Sanoma utbildning.

Mellado, L. & Parte, L. (2017). Determinants of corporate lobbying intensity in the lease standard-setting process. *Revista de Contabilidad*, 20 (2), ss. 131-142.

Merz, A. (2017). What have we learned from SFAS 123r and IFRS 2? A review of existing evidence and future research suggestions. *Journal of Accounting Literature*, 38, ss. 14-33.

Mora, A. & Walker, M. (2015). The implications of research on accounting conservatism for accounting standard setting. *Accounting and Business Research*, 45 (5), ss. 620-650.

Morales-Díaz, J., & Zamora-Ramírez, C. (2010). The impact of IFRS 16 on key financial ratios: a new methodological approach. *Accounting in Europe*, 15 (1), ss. 105-133.

Nuryani, N., Heng, T.T. & Juliasta, N. (2015). Capitalization of Operating Lease and Its Impact on Firm's Financial Ratios. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 211 (2), ss. 268-276.

Nylén, U. (2005). *Att presentera kvalitativa data-Framställningsstrategier för empiriredovisning*. Stockholm: Liber.

Patel, R. & Davidson, B. (2019). *Forskningsmetodikens grunder*. 5. uppl., Lund: Studentlitteratur AB.

Pwc (2016). *A study on the impact of lease capitalisation*. <https://www.pwc.com/gx/en/audit-services/publications/assets/a-study-on-the-impact-of-lease-capitalisation.pdf> [2021-04-30]

Rappaport, A. (1977). Economic Impact of Accounting Standards - Implications for the FASB. *Journal of Accountancy*, 143 (5), ss. 89-98.

Resnik, D. M. (1986). *Choices: An introduction to decision theory*. Minnesota: University of Minnesota Press.

Rey, A., Maglio, R. & Rapone, V. (2020). Lobbying during IASB and FASB convergence due processes: Evidence from the IFRS 16 project on leases. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*. 41, ss. 1-23.

Sandell, N. (2006). *Redovisningsmått, påkopplade system och ekonomiska konsekvenser: redovisningsbaserade prestationsersättningar*. Lund: Lunds universitet.

Simon, H.A. (1972). Theories of bounded rationality in C.D McGuire och R. Radner (eds). *Decision and Organization*, Amsterdam. *New Holland Publishing Company*, ss. 161-172.

Sköld, B. (2013). *Strukturerna och företagandet - en longitudinell studie av kvinnors och mäns företagande i spåren av den offentliga sektorns omvandling*. Diss., Linköpings universitet. Linköping: Univ.

Socea, A-D. (2012). Managerial Decision-Making and Financial Accounting Information. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 58, ss. 47-55.

Sternberg, E. (1996). Stakeholder Theory Exposed. *Economic Affairs*, 16 (3), ss. 36-38.

Tagesson, T. & Öhman, P. (2010). *Redovisning i ett nötskal*. Lund: Studentlitteratur.

Wagenhofer, A. (2014). The role of revenue recognition in performance reporting. *Accounting and Business Research*, 44 (4), ss. 349-379.

Wong, K., & Joshi, M. (2015). The impact of lease capitalisation on financial statements and key ratios: *Evidence from Australia*. *Australasian Accounting, Business and Finance Journal*, 9 (3), ss. 27-44.

Wyatt, A. R. (1977). The Economic Impact of Financial Standards. *Journal of Accountancy*, ss. 92-99.

Zeff, S. A. (1978). The Rise of 'Economic Consequences'. *Journal of Accountancy*, 146 (6), ss. 56-63.